

Reactienota Voornemen en Participatieplan Net op zee Nederwiek 1

Inleiding

In diverse lokale media en in de Staatscourant van 13 januari 2022 is kennis gegeven van het voornemen (om een verkenning uit te voeren) en participatieplan van het project Net op Zee Extra verbinding Sloegebied. Van 14 januari tot en met 24 februari 2022 heeft deze kennisgeving ter inzage gelegen en was het mogelijk om te reageren door een digitale, schriftelijke of mondelinge reactie te geven.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en initiatiefnemer TenneT TSO (TenneT) vinden participatie van de omgeving in het project belangrijk. Het doel van het ophalen van deze reacties is om de belangen van omgevingspartijen vanaf het begin een plek in het project en in de afwegingen te geven. In totaal zijn er 18 reacties binnengekomen, deze zijn gebundeld in een inspraakbundel. Het ministerie van EZK en TenneT bedanken de indieners voor de geleverde input en het meedenken in dit project.

Er zijn meerdere bijeenkomsten en werksessies georganiseerd met belangstellenden bij de tracéalternatieven naar het Sloegebied, voor zowel het onshore (op land) als het offshore (op zee) gedeelte van het project. Een groot deel hiervan was digitaal vanwege de Corona-maatregelen, maar een aantal bijeenkomsten was fysiek. Ook zijn er twee online informatieavonden over Net op zee Extra verbinding Sloegebied en Net op zee IJmuiden Ver Alpha georganiseerd om geïnteresseerden te informeren over het initiatief en de procedure. Er is informatie opgehaald uit deze bijeenkomsten, de informatieavonden, meerdere bilaterale gesprekken en de ingediende reacties op het voornemen en participatieplan. Deze input is gebruikt om de tracéopties voor het kabeltracé en het beoordelingskader (wat gaan we onderzoeken) in de concept Notitie reikwijdte en detailniveau (c-NRD) voor het Net op Zee Extra verbinding Sloegebied aan te scherpen. Ook zijn deze reacties gebruikt om het participatieplan aan te passen voor de volgende fase, tot aan de keuze voor een voorkeursalternatief.

Hieronder vindt u de reactienota. Hierin vindt u een overzicht en een samenvatting van de reacties op het voornemen en het participatieplan, alsmede de beantwoording daarvan. In de eerste kolom is het nummer van de reactie opgenomen, dit correspondeert met de nummering uit de inspraakbundel. In de tweede kolom is een samenvatting aangegeven, dit vergemakkelijkt het verwijzen naar eerder gegeven reacties. In de derde kolom wordt een antwoord op de reactie gegeven en in de vierde kolom wordt aangegeven of en hoe dit terugkomt in de concept Notitie reikwijdte en detailniveau of het participatieplan. Door te klikken op de onderstreepte teksten, wordt een koppeling gemaakt met relevante websites.

Belangrijke informatie is dat de naamgeving van het project veranderd is. De tijdelijke werknaam was Net op zee Extra verbinding Sloegebied, maar de definitieve naam is Net op zee Nederwiek 1 geworden. Dit komt omdat de naamgeving van het windenergiegebied waar de kabel vandaan komt, ten tijde van de terinzagelegging nog niet vastgesteld was. Nu is dat wel zo. In de linkerkolom, waarin de samenvatting van de reacties is gegeven, wordt dus gesproken van Net op zee Extra verbinding Sloegebied. In de rechterkolom, waarin het antwoord wordt gegeven, wordt gesproken van Net op zee Nederwiek 1. Dit gaat om hetzelfde project.

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
Reactie 202200114			
1a.	Indiener geeft aan dat het behoud van zandwingebieden een belangrijk aandachtspunt is.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) nader onderzoek gedaan worden naar de effecten op zand- en schelpwinning. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee (NOZ) IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Tevens is bij de beoordeling van de tracéopties op zee in bijlage II van de cNRD, zandwinning onder het aspect milieu meegenomen.	
Reactie 202200137			
2a.	Indiener heeft twijfels of er nog zo een groot windpark (op de Noordzee) moet worden gerealiseerd i.v.m. aantasting van visserijgebieden, natuur en landschap. Aangegeven wordt dat het een goed streven is om werk met werk te maken en een gelijktijdige aanleg met IJmuiden Ver te realiseren.	Het kabinet heeft op 18 maart 2022 in het Programma Noordzee 2022-2027 nieuwe windenergiegebieden aangewezen, waaronder het windenergiegebied Nederwiek. Voor het Programma Noordzee 2022-2027 zijn de belangen van visserij, natuur en landschap in kaart gebracht, onder andere met een milieueffectrapportage op planniveau (plan-MER) en een kosteneffectenanalyse. Op basis daarvan heeft het kabinet een afweging tussen de verschillende belangen gemaakt en besloten om de windenergiegebieden aan te wijzen. Op 10 juni 2022 heeft het kabinet bekend gemaakt in welke volgorde het de windenergiegebieden gaat vergunnen. De precieze bouw van deze windenergiegebieden is afhankelijk van de planning van de ontwikkelaar van de windparken. Tussen de projecten wordt zoveel mogelijk synergie gezocht, bijvoorbeeld bij het laten fabriceren van kabels en platforms voor de netaansluitingen. Voor de aanleg van de netten op zee projecten IJmuiden Ver Alpha en Nederwiek 1 wordt vanuit TenneT gestreefd naar synergie in de uitvoering.	
2b.	Indiener geeft aan twijfels te hebben dat ondanks goede voorspellingen en berekeningen Borssele er toch weer een extra geluidsbelasting verkrijgt, terwijl de geluidsbeleving al maximaal is.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar de geluidemissie tijdens de aanlegfase alsook de gebruiksfase. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		Ijmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.	
2c.	Aandachtspunt is extra aantasting van Groenproject het Sloe door meer benodigde grond voor realisatie van de projecten.	<p>In latere fases van de procedure voor Net op zee Nederwiek 1 zal er uitgebreid onderzoek gedaan worden naar de effecten van het project op flora en fauna en natuur. Deze effecten zullen beoordeeld worden in een Milieueffectrapport (MER). Indien uit het effectenonderzoek blijkt dat er aanzienlijke nadelige milieueffecten optreden, worden maatregelen voorgesteld.</p> <p>Net op zee Nederwiek 1 lijkt nu geen relatie met Groenproject 't Sloe te hebben. De precieze tracering van met name het wisselstroomtracé vanaf het nieuw te bouwen converterstation naar het nieuw te realiseren 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied' zal hier meer raakvlakken mee hebben. De ligging van het wisselstroomtracé hangt af van de locatie van het nog nieuw te realiseren 380kV hoogspanningsstation. De realisatie van dit nieuwe 380kV-station volgt een separate procedure. Meer informatie vindt u op de website: <u>Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied (rvo.nl)</u></p> <p>Indien het project een relatie blijkt te hebben met Groenproject 't Sloe, worden de landschappelijke inpassing en eventuele compensatie, voor zover dit verband houdt met het project, zorgvuldig afgewogen. Hiertoe wordt een Landschapsplan opgesteld waarvan de realisatie in de planregels van het nog op te stellen projectbesluit geborgd zal worden.</p> <p>Projectoverstijgend wordt met betrokken gebiedspartners een separaat proces doorlopen m.b.t. een compensatieplan, waarbij onder andere de realisatie van de doelstelling van Groenproject 't Sloe wordt nagestreefd. Zie ook 8a#.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
2d.	<p>Indiener pleit voor het gelijktijdig meenemen van de situering van het nieuwe 380 kV-station omdat deze niet passend is binnen de Borsselepolder maar wel in de nabijheid van het hoogspanningsnet. Indiener geeft een aantal suggesties voor onderzoekslocaties voor dit nieuwe station:</p> <ul style="list-style-type: none"> -uitbreiding van het bestaande station westwaarts richting het Kolencentrale terrein. - Bij het converterstation aan de Belgiëweg ernaast. - Naast het converterstation aan de Liechtensteinweg. - Als laatste voorkeursoptie, op een gedeelte waar nu zonnepanelen liggen van het Scaldiazonnepark. Dan kan misschien de vrijgekomen bovengrondse ruimte van de verwijderde Pechineylijn worden benut voor de verbinding op het hoogspanningsnet. 	<p>Het project 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied' is een separate procedure. De kennisgeving van het voornemen en voorstel tot participatie heeft ter inzage gelegen van 17 juni t/m 28 juli 2022. Meer informatie over dit project kunt u vinden op Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied (rvo.nl)</p> <p>Er is een aantal redenen dat de procedures van het hoogspanningsstation en het net op zee project niet zijn samengevoegd. De eerste reden is dat de aard en dynamiek van de procedure voor een Net op zee project substantieel anders is dan de procedure van een hoogspanningsstation. Er zijn andere omgevingspartijen, het ene project speelt zich lokaal binnen 1 gemeente af terwijl het andere project zich over meer dan 200 kilometer uitstrekt. Daarnaast is er als tweede reden een afhankelijkheid tussen de projecten Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee Nederwiek 1; het is van belang dat de uitvoeringsperiode van deze twee projecten voor het gedeelte van het tracé op land en in het Veerse Meer gelijktijdig gepland kan worden, om de hinder richting de omgeving zoveel als mogelijk te minimaliseren. Juist door synergievoordelen te behalen tussen deze twee vergelijkbare projecten wordt invulling gegeven aan thema's zoals draagvlak onder de bevolking, gezondheid, landschap en duurzaamheid op de lange termijn. Ook zijn de projecten inhoudelijk verschillend. Om de samenhang toch samen te bezien, worden voor beide projecten ieder een milieu effect rapportage (m.e.r.) opgesteld. Hierin worden ook cumulatieve effecten tussen de verschillende projecten meegenomen.</p> <p>Wel moet hierbij opgemerkt worden dat de projecten Net op zee Nederwiek 1 en het Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied na realisatie afhankelijk van elkaar zijn. Bijvoorbeeld, zonder het hoogspanningsstation kan het net op zee station niet worden aangesloten op het</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>landelijke hoogspanningsnet. Het is daarom van belang dat beide projecten uiterlijk in 2030 gerealiseerd zijn, zodat de stroom aangesloten kan worden op het landelijke hoogspanningsnet. Maar dat betekent niet dat de procedures ook samen doorlopen moeten worden.</p> <p>De projectorganisatie van Net op zee Nederwiek 1 en de projectorganisatie van het Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied streven ernaar zoveel mogelijk integraliteit uit te stralen en de contactmomenten met omgevingspartijen (zoals informatieavonden) te integreren. Op deze wijze worden beide projecten op een integrale manier aan de omgeving aangeboden. Ook worden bijvoorbeeld Bestuurlijke Overleggen gecombineerd.</p>	
2e.	<p>Indiener geeft aan dat het van belang is om te onderzoeken of de bekabeling van zowel NOZ IJmuiden Ver Alpha als NOZ Extra verbinding Sloegebied via een kabelstraat door het industriegebied kan verlopen over het terrein van Zeeland Refinery. Reden hiervoor is dat Zeeland Refinery als grote afnemer direct bediend kan worden, en dat niet de Borssele polder opnieuw hoeft te worden getroffen voor een industriële uitbreiding.</p>	<p>Het converterstation van NOZ Nederwiek 1 wordt voorzien aan de Liechtensteinweg op het industrieterrein Sloegebied. De gelijkstroomkabels die vanaf zee via het Veerse Meer naar het Sloegebied lopen, eindigen bij het converterstation aan de Liechtensteinweg. Het Zeeland Refinery terrein ligt, gezien vanaf het gelijkstroomtracé, achter de Liechtensteinweg waardoor dit niet relevant is voor tracering van NOZ Nederwiek 1. Ook de Borssele polder ligt, gezien vanaf het gelijkstroomtracé/converterstation, na de Liechtensteinweg en zal daarmee niet geraakt worden door het gelijkstroomtracé en het converterstation.</p> <p>Waar het wisselstroomtracé komt te liggen vanaf het converterstation richting het nieuw te realiseren 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied' is nog niet bekend. Dit hangt af van de locatie van het nieuwe 380kV-hoogspanningsstation. Het project 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied' volgt een separate procedure. Zie ook 3a#.</p>	
2f.	<p>Indiener geeft aan dat de betrokkenheid van o.a. Dorpsraden en werkgroepen van belang is, en dat hier meer oog voor lijkt te zijn. Indiener geeft aan</p>	<p>De reactie is voor kennisgeving aangenomen. Zie ook 8a# en 11i#.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	dat de start van het compensatieplan positief is, maar dat hier hopelijk spoedig vervolg aan gegeven wordt. Indiener geeft aan dat hij bij de verdere uitwerking van het compensatieplan graag betrokken wil blijven.		
2g.	Indiener geeft aan dat er veel informatie beschikbaar is, en dat dit soms te veel is. Indiener geeft aan dat de samenvatting en website als positief worden ervaren. Ook verloopt de communicatie en participatieproces nu beter, al is het van belang dat de belofte die is gedaan middels het opstellen van een compensatieplan wel verder wordt verzilverd.	<p>Indien er behoefte is aan extra toelichting dan is dat altijd mogelijk.</p> <p>Voor het compensatieplan wordt met betrokken gebiedspartners een separaat, projectoverstijgend proces doorlopen. EZK en TenneT onderkennen het belang van de voortgang van het compensatieplan Borsele, zie ook 8a#. De regie hiervoor ligt intussen in handen van de Gemeente Borsele. EZK en TenneT blijven betrokken en willen hier uiteindelijk ook een financiële bijdrage aan geven.</p>	
Reactie 202200155			
3a.	Indiener geeft aan dat het onderzoek van het tracé stopt bij de aanlanding van de kabel bij het beoogde converterstation aan de Liechtensteinweg, en derhalve incompleet is. De vraag is waar de omgezette gelijkstroom naar wisselstroom naartoe gaat.	<p>Inderdaad is het converterstation een onderdeel van de procedure van Net op zee Nederwiek 1. De beoogde locatie van dit converterstation is inderdaad aan de Liechtensteinweg. Echter, de (wisselstroom)verbinding tussen het converterstation en het nog te realiseren 380kV hoogspanningsstation is opgenomen in de procedure van het 'Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied' en wordt dus niet (meer) in de procedure van Net op zee Nederwiek 1 meegenomen. De reden hiervoor is dat de locatie van het 380kV hoogspanningsstation op een later moment bepaald gaat worden in de procedure van het 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied'. De locatie van het nieuwe 380kV-station bepaalt tevens de ligging van het wisselstroomtracé.</p> <p>Mocht u een reactie willen geven op het wisselstroomtracé, dan kunt u dat doen bij de procedure van het project Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied. De website van deze procedure is Hoogspanningsstation omgeving Sloegebied (rvo.nl).</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
3b.	<p>Indiener geeft aan dat het van belang is om meerdere varianten van de beoogde locatie voor het nog te realiseren hoogspanningsstation te benoemen. Indiener geeft aan dat doordat deze informatie ontbreekt, er niet volledig kan worden deelgenomen aan de beoogde participatie en een reactie op de mogelijke locaties van een nieuw hoogspanningsstation buiten het bereik van participanten blijft.</p>	Zie 2d#.	
3c.	<p>Indiener geeft aan dat het participatieproces op zich goed is.</p>	De reactie is voor kennisgeving aangenomen.	
Reactie 202200161			
4a.	<p>Indiener heeft ernstige bedenkingen tegen het verlenen van een vergunning. Indiener is beroepsvisser op het Veerse Meer en realisatie van dit plan zal grote nadelige gevolgen hebben als de kabels door het Veerse Meer lopen. Op het Veerse Meer worden verschillende vormen van visserij uitgeoefend; er wordt o.a. met hokfuis en schietfuis op paling en kreeft gevestigd. Indiener gaat in op methode van hokfuis en ook long-lines waar hangcultuur-mosselen worden gekweekt, net als de verschillende percelen waar oesters, tapijtschelpen en venusschelpen worden gekweekt. De voornoemde manieren van visserij zouden grote schade lijden door het baggerwerk en stortwerk. Een vraag is ook wat het elektromagnetisme van de kabels voor invloed heeft op paling, schaal en schelpdieren. Indiener geeft aan dat recente onderzoeken hebben aangetoond dat elektromagnetisme grote invloed heeft op het gedrag van paling en vis. De visserij zou door het aanleggen van stroomkabels grote schade lijden. Indiener verzoekt derhalve dat TenneT geen toestemming</p>	<p>In deze fase van het project Net op zee Nederwiek 1 zijn er nog geen vergunningen aangevraagd. De vergunningen worden in een latere fase aangevraagd en zullen worden onderbouwd met een effectenonderzoek. Dit effectenonderzoek omvat tevens elektromagnetische velden. Indien uit het effectenonderzoek blijkt dat er aanzienlijke nadelige milieueffecten optreden, worden maatregelen voorgesteld. Welke effectenonderzoeken voor het Milieueffectrapport (MER) gedaan worden, staat uiteen gezet in de concept NRD. Ook eventuele cumulatie met Net op zee IJmuiden Ver Alpha wordt in het kader van het MER onderzocht.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	verleend wordt voor de aanleg van stroomkabels in het Veerse Meer.		
Reactie 202200163			
5a	Indiener geeft aan dat de omgeving niet tot weinig betrokken wordt bij het proces en vraagt om meer openheid van zaken.	Er zijn meerdere bijeenkomsten en werksessies georganiseerd met belangstellenden van de tracéalternatieven naar het Sloegebied, voor zowel het onshore (op land) als het offshore (op zee) gedeelte van het project. Een groot deel hiervan was digitaal vanwege de Corona-maatregelen, maar een aantal bijeenkomsten was ook fysiek. Ook zijn er ten tijde van de publicatie van de kennisgeving twee online informatieavonden over Net op zee Extra verbinding Sloegebied en Net op zee IJmuiden Ver Alpha georganiseerd om geïnteresseerden te informeren over het initiatief en de procedure. Er is informatie opgehaald uit deze bijeenkomsten, de informatieavonden, meerdere bilaterale gesprekken en de ingediende reacties op het voornemen en participatieplan. Voor iedere nieuwe fase van het project wordt een update gemaakt van het participatieplan. Van de vorige fase wordt een participatieverslag gemaakt. De update en het verslag worden bij iedere nieuwe fase van het project online gepubliceerd. Alle relevante documenten worden gepubliceerd op de projectwebsite van RVO .	
5b.	Indiener geeft aan dat de Renaissance structuur van de Borssele Polder met zijn open structuur schade zal ondervinden door dit project. Dit geldt ook voor de compenserende maatregelen op het gebied van groen i.v.m. met deze projecten.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar de effecten op landschap en cultuurhistorie. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee (NOZ) IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Mocht blijken dat er landschappelijke inpassing en/of compensatie aan de orde is, dan wordt hiervoor een Landschapsplan opgesteld.	
5c.	Indiener geeft aan dat de bestaande ecologie wordt beschadigd en de toekomstige ecologie wordt vernietigd door het magnetisch veld van de ondergrondse aanleg van stroomkabels.	Bij Net op zee Nederwiek 1 is op zee en in het Veerse Meer sprake van de aanleg van 525kV-gelijkstroomkabels. De ecologische effecten van elektromagnetische velden veroorzaakt door deze 525kV-gelijkstroomkabels op zee	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>Onderliggend punt hierbij is dat de exportkabels een elektromagnetisch veld genereren en dat de reikwijdte van dit veld afhankelijk is van verschillende factoren; hoeveelheid stroom, het type stroom, wissel- of gelijkspanning. De omvang van het EMV wordt nu enkel modelmatig berekend, zonder dat vetó validatie heeft plaatsgevonden, de werkelijke omvang is dus onzeker.</p> <p>De kennisbasis omtrent de mogelijke ecologische effecten van EMV is beperkt.</p> <p>Indiener geeft aan dat van veel soorten bekend is dat deze reageren op (geo) magnetische velden, wat invloed heeft op onder andere hun migratie en foerageer gedrag.</p> <p>Een primair verschil tussen het EMV van de wisselstroom en gelijkspanning is dat gelijkspanning een grotere overlap kent met het aardmagnetisch veld.</p> <p>Dit aardmagnetisch veld wordt met name gebruikt voor de koersbepaling van migrerende soorten.</p> <p>Het ontbreekt aan een gedegen onderzoek naar de gevolgen van het magnetisch veld, op het menselijk lichaam en op dieren en planten voor nu en in de toekomst. Welke gevolgen heeft het magnetisch veld op de buisleidingen zone van de Total olie raffinaderij die binnen steenworp afstand in dezelfde bodem liggen (negatief effect)?</p>	<p>en in het Veerse Meer worden onderzocht in een volgende fase, in het kader van het Milieueffectrapport (MER) en de Passende Beoordeling. Welke effectenonderzoeken voor het Milieueffectrapport (MER) gedaan worden, staat uiteen gezet in de concept NRD. Ook eventuele cumulatie met NOZ IJmuiden Ver Alpha wordt in het kader van het MER onderzocht.</p> <p>De effecten van eventuele beïnvloeding (EMC) door de komst van Net op zee Nederwiek 1 op andere, nabijgelegen kabels, leidingen en/of inrichtingen zoals bijvoorbeeld de Total Raffinaderij, worden in een latere fase van het project onderzocht. Wanneer ook de details van het project bekend zijn, worden EMC detailstudies uitgevoerd. Indien uit de stakeholderrapportages (EMC detailstudie per stakeholder) blijkt dat mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, worden afspraken gemaakt met de betreffende eigenaren van het object (zoals bijvoorbeeld kabels en leidingen). TenneT dient te voldoen aan de voorwaarden vanuit EMC (conform NEN 3654 en RLN 000398) voor de inbedrijfname van de Net op zee verbinding.</p>	
5d.	<p>Indiener geeft aan dat de ondergrondse aanleg van stroomkabels op landbouwgrond een stille uitbreiding van het industrie terrein is, en dat dit niet thuis hoort in het buitengebied. Indiener stelt een aanlanding op de Maasvlakte voor, daar is ook</p>	<p>Na de aanleg van het kabeltracé kan de betreffende grond weer als landbouwgrond gebruikt worden. Er is geen sprake van stille uitbreiding van het industrieterrein.</p> <p>Voor de keuze van de aanlanding in Borssele is een brede afweging gemaakt (zie voor achtergrondinformatie: Wind</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	ruimte voor verder ontwikkeling van andere stroomgebruikers o.a. waterstof.	<p>op zee tot en met 2030 - Wind op zee), waarbij onder andere rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen.</p> <p>Overigens zullen er ook op de Maasvlakte kabeltracés aanlanden, naast het recent gerealiseerde Net op zee Hollandse Kust (zuid) (1,4 GW). Dit zijn de projecten Net op zee IJmuiden Ver Beta (2 GW), Net op zee IJmuiden Ver Gamma (2 GW) en Net op zee Nederwiek 2 (2 GW).</p>	
5e.	Indiener geeft aan dat het gebruik van elektronische apparatuur in de landbouw (zoals telefoon en GPS) in de landbouw kan worden verstoord.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar de effecten op Leefomgeving, Ruimtegebruik en overige Gebruiksfuncties waarbij er aandacht besteedt wordt aan de eventuele invloed van magneetvelden op GPS. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.	
5f.	Indiener geeft aan dat de bestaande drainage compleet wordt vernietigd door de aanleg van een ondergrondse stroomlijn. Er is extra aandacht nodig voor dit onderwerp vanwege het grondwaterpeil in het Sloebos. Eerder is namelijk gebleken dat een extra hoeveelheid drainage moest worden bij-/aangelegd tijdens de aanleg van het Sloebos, om vernatting op landbouwgrond te voorkomen.	<p>Gedurende de gesprekken voor het vestigen van het zakelijk recht wordt de drainage voor ieder perceel inzichtelijk gemaakt. Op basis hiervan wordt voor ieder perceel een drainageplan opgesteld. Bij de aanleg van de verbinding wordt de drainage, indien noodzakelijk, losgehaald en na afloop hersteld. TenneT is verplicht om te zorgen dat het normale gebruik van het perceel na de aanleg voortgezet kan worden.</p> <p>TenneT is zich er van bewust dat permanent herstel van de drainage in de meeste gevallen niet direct bij oplevering van de werkterreinen kan worden uitgevoerd. Nazakking van de bodem is de belangrijkste reden hiervoor. Pas nadat de grond is "gezet" zal nieuwe drainage kunnen worden aangebracht. Normaal zal deze tussen de oude drainage worden gelegd. In sommige gevallen, als de sloten tussen de percelen dit toelaten, kan er voor gekozen worden om de drainage een kwartslag te draaien of om</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		met een andere hart-op-hart afstand te werken om het gewenste effect te behalen. Naschade (aantasting van de oogst) gedurende de periode dat de bodem zich herstelt zal door TenneT worden vergoed. Dit wordt in overleg met de rechthebbende afgesproken.	
5g.	Indiener geeft aan dat door de aanleg van de ondergrondse verbinding, er een verstoring plaatsvindt van het ontspanningsgebied (bijvoorbeeld voor het uitlaten van huisdieren).	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar eventuele effecten op bestaande gebruiksfuncties, waaronder recreatie. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.	
Reactie 202200165			
6a.	De zienswijze is ingediend namens Zeeland Refinery N.V./Total Opslag en Pijpleiding Nederland N.V. Deze partijen exploiteren buisleidingen die onder het regime van het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen vallen, die in het beoogde tracé in het Sloegebied zijn gelegen. Daarnaast is de raffinaderij van Zeeland Refinery zeer nabij het hoogspanningsstation Borssele en de beoogde locatie van het converterstation gelegen. Op een aantal punten zal nader onderzoek moeten plaatsvinden om de impact op de buisleidingen in kaart te brengen. Deze punten brengt de indiener positief meedenkend onder de aandacht, en staan in onderstaande reacties beschreven.	De reactie is voor kennisgeving aangenomen.	
6b.	Het eerste punt betreft de effecten van hoogspanningsverbindingen op buisleidingen. Indiener ziet met belangstelling uit naar de te maken impactanalyses, waarin onder andere elektromagnetische beïnvloeding in kaart wordt gebracht, die hiervoor gebruikelijk worden opgesteld. Indiener benadrukt dat zij hierover in overleg wenst te treden. Voorkeur van indiener	Zie 5c#.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>gaat uit naar geen enkel (negatief) effect op de buisleidingen. In het geval er wel een effect optreedt, dan is indiener bereid positief mee te denken, voor zover de veilige en ongestoorde ligging van de buisleidingen niet in het geding komt en de effecten passen binnen het veiligheidsbeheerssysteem.</p> <p>Indiener wijst op de beperkte liggingsruimte van kabels en leidingen en de complexiteit van de impactanalyse en raadt aan om in een vroeg stadium aan te vangen met het maken van de voornoemde berekeningen: uit de berekeningen kan naar voren komen dat het beoogde kabeltracé aangepast moet worden.</p>		
6c	<p>Indiener geeft aan dat onderzocht moet worden of de effect-berekeningen van de Zuidwest 380kV verbinding nog afdoende is in verband met mogelijke toename van stroom die door deze verbinding zal lopen en de daarmee samenhangende effecten.</p>	<p>De effecten van eventuele beïnvloeding (EMC) door de komst van Net op zee Nederwiek 1 op andere, nabijgelegen kabels, leidingen en/of inrichtingen worden in een latere fase van het project onderzocht. Hierbij wordt rekening gehouden met de maximale belastbaarheid van de desbetreffende verbinding. Gedurende EMC studies wordt eveneens rekening gehouden met de effecten uit hoogspanningsverbindingen in de omgeving. Dit wordt doorberekend in de EMC detailstudies. Zie ook 5c#.</p>	
6d.	<p>In de documentatie is, naast een goede toelichting, ook aangegeven dat onder andere de effecten op de buisleidingensystemen nader uitgewerkt moeten worden. Voorafgaande toestemming van realisatie is pas mogelijk nadat onomstotelijk is vastgesteld dat de effecten acceptabel zijn.</p>	<p>Zie 5c#.</p>	
6e.	<p>Indiener spreekt waardering uit voor de optie de impactanalyse van IJmuiden Ver Alpha en Extra Verbinding Sloegebied in de verdere afstemming te combineren. Hierbij geniet het de voorkeur van indiener om de totale impact in een rapportage/impactanalyse samen te vatten en te overleggen.</p>	<p>Vanwege de samenhang tussen de beide projecten wordt ook vanuit TenneT gestreefd naar synergie in de uitvoering. Tijdens de effectenonderzoeken voor Net op zee Nederwiek 1 wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Dit alles zal worden opgenomen in het Milieueffectrapport (MER) van Net op zee Nederwiek 1, dat in een latere fase</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		van de procedure tegelijkertijd met de ontwerp besluiten ter inzage zal worden gelegd.	
6f.	Indiener attendeert er op dat de in het plangebied gelegen ondergrondse infrastructuur te allen tijde vrij toegankelijk dient te zijn, zowel tijdens als na de werkzaamheden.	Voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden worden, in overleg met belanghebbenden in de omgeving, waaronder de indiener, werkplannen opgesteld en besproken. Hierbij wordt rekening gehouden met de voorwaarden die vanuit de veilige bedrijfsvoering van de raffinaderij van toepassing zijn.	
6g.	Indiener wil graag als bijzondere stakeholder in de onderzoeken en impactanalyses worden betrokken, als voortzetting van het als positief ervaren proces in dit project tot nu toe.	Zie 5a#. In de volgende fasen van het project kan indiener betrokken worden in het participatieproces. Het participatieplan, dat iedere procedurastap wordt ge-update, staat ook op projectwebsite van RVO .	
Reactie 202200170			
7a.	Indiener is van mening dat de noodzaak en het doel van de beoogde verbinding Extra verbinding Sloegebied niet in de juiste verhouding staat tot de lasten, kosten en risico's die dit voor de omgeving van het voorgestelde tracé geeft. Ook vraagt indiener zich af of de elektrische energie in Zeeland wel nodig is en of dat niet beter onderzocht kan worden. De focus hierbij ligt op de capaciteit van het hoogspanningsnet, en dat de elektriciteit de provincie niet uit zou kunnen.	<p>Met het ondertekenen van het VN-klimaatakkoord van Parijs (2016) en het Klimaatakkoord (2019) heeft de Nederlandse regering zich gecommitteerd aan een vergaande vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. In het coalitieakkoord van december 2021 is dit nog aangescherpt. Om aan de duurzame energiedoelstellingen te voldoen en een tijdige realisatie van de windparken te kunnen faciliteren, dient het Net op zee Nederwiek 1 vanaf 2030 in bedrijf te zijn. De aansluiting voorziet in een koppeling op het landelijke elektriciteitsnetwerk. Een gedeelte van de elektrische energie voorziet ook in de toenemende vraag naar elektriciteit in Zeeland onder andere vanwege de verduurzaming van de daar gelegen industrie, zie ook: Schelde-Deltaregio neemt verantwoordelijkheid in de verduurzaming van de industrie Smart Delta Resources.</p> <p>De noodzaak en het doel van het project Net op zee Nederwiek 1 (een hoogspanningsverbinding van Nederwiek naar Borsele) vloeit voort uit het Klimaatbeleid en de Routekaart windenergie op zee 2030. (Voor achtergrondinformatie: Wind op zee tot en met 2030 - Wind op zee). De samenhang tussen het project Net op zee Nederwiek 1 en het landelijke hoogspanningsnet is</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>inderdaad van belang om de elektriciteit te kunnen transporteren.</p> <p>In een brief van 10 juni 2022 van het kabinet is nog extra informatie gegeven over de aanvullende routekaart windenergie op zee, waarin ook wordt ingegaan op de afstemming tussen elektriciteitsvraag- en aanbod en de capaciteit van het hoogspanningsnet.</p> <p>Om Net op zee Nederwiek 1 aan te kunnen sluiten op het landelijke hoogspanningsnet, is een nieuw hoogspanningsstation nodig. Dit hoogspanningsstation volgt een separate procedure. Zie 2d#.</p>	
7b.	<p>Indiener vraagt zich vervolgens af of niet beter onderzocht kan worden of andere vormen van energie en energiebesparing mogelijk een veel betere oplossing zijn voor duurzame energievoorziening in Nederland, zoals waterstof.</p>	<p>Het kabinet heeft in een brief op 11 februari 2022 aangegeven op welke wijze het de doelstelling voor energie en klimaat wil invullen. Er wordt ingezet op extra windenergie op zee (tot een totaal van circa 21 GW rond 2030), het aanbod van groen gas wordt vergroot evenals de productie van duurzame waterstof. Ook zet het kabinet in op de bedrijfsduurverlenging van kerncentrale Borssele en de benodigde stappen voor de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Voor de productie van groene waterstof zijn overigens grote hoeveelheden duurzame elektriciteit (zoals van wind op zee) nodig. Daarnaast zet het kabinet in op energiebesparing en steunt het de aanscherping van Europese verplichtingen hiervoor. Al deze stappen zijn nodig om de klimaatdoelstellingen te halen.</p>	
7c.	<p>Veel (zware) industrie is vertrokken uit Zeeland, of de nog aanwezige industrie in Zeeland gevestigd blijft is niet zeker. Het argument dat er kennelijk vanuit de Zeeuwse industrie veel vraag is naar energie wordt betwijfeld. Is dit gebaseerd op concrete en financieel haalbare plannen vanuit de industrie?</p>	<p>De vraag naar energie voor de bedrijvigheid in Zeeland is gebaseerd op de laatst beschikbare prognoses. Binnen het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK) worden benodigde vraag en aanbod en daarmee samenhangend de benodigde infrastructuur in de industrie in beeld gebracht met behulp van (een aanscherping van) de Cluster Energie Strategieën, waarvan de eerste in 2021 verschenen zijn. Opgemerkt wordt dat de opgewekte energie niet alleen voorziet in de Zeeuwse vraag, maar ook op het landelijke netwerk wordt gebracht.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
7d.	<p>Er is nog veel onduidelijk ten aanzien van de lasten, kosten en risico's voor de omgeving. Belangrijkste argument hierbij is dat de gevaren van een 2GW DC kabel door land en langs woningen en op korte afstand van mens en dier nog onvoldoende bekend zijn. Er zijn geen voorbeelden. De zeer ruime EU-normen ten aanzien van veiligheid en impact van het magnetische veld en theoretische berekening van te verwachten effecten is het enige kader.</p>	<p>Er zijn meerdere gelijkstroomverbindingen die in Nederland zijn aangelegd, dit betreffen interconnectoren (dus geen netten op zee van 525 kV). De COBRAkabel is zo'n gelijkstroomverbinding tussen Nederland en Denemarken en de NorNed (tussen Noorwegen en Nederland) en BritNed (tussen Groot-Brittannië en Nederland) kabels zijn ook gelijkstroomverbindingen.</p> <p>Overal waar elektriciteit aanwezig is, ontstaan elektrische en magnetische velden (EM-velden). Gelijkstroom (direct current, DC) en wisselstroom (alternating current, AC) genereren beide magneetvelden, maar omdat de technieken verschillen, hebben die magneetvelden andere eigenschappen en effecten. Voor dit project wordt tussen het platform op zee en het converterstation op land een gelijkstroomverbinding (DC) aangelegd.</p> <p>Voor DC-magneetvelden laat wetenschappelijk onderzoek geen verband zien tussen blootstelling aan DC-magneetvelden en gezondheidseffecten. Daarom is er, in tegenstelling tot AC-magneetvelden, geen voorzorgsbeleid vanuit de rijksoverheid voor blootstelling aan DC-magneetvelden en zullen de effecten van DC-magneetvelden van ondergrondse DC-kabels en het DC-deel van het converterstation op de leefomgeving niet nader onderzocht worden in het MER van NOZ Nederwiek 1. Wat er aan onderwerpen wordt onderzocht in het MER van NOZ Nederwiek 1 staat beschreven in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>Kijk voor meer algemene informatie over magneetvelden en hoogspanningsverbindingen op de website van RIVM en Kennissplatform.</p>	
7e.	<p>Er zijn negatieve invloeden te verwachten op de werkzaamheid van GPS gestuurde apparatuur, zo</p>	<p>Zie 5c#.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	blijkt uit de argumentatie van ProRail om de 2GW DC kabel niet parallel aan het spoor te leggen.		
7f.	Het belang van de zoetwatervoorraden wordt benadrukt, die van grote waarde zijn voor gewassen. Het belang hiervan wordt versterkt mede door het veranderde klimaat. Indiener raadt ten sterkste af om kabels te leggen in gebieden met zoetwater voorkomens.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van grondwateronttrekking tijdens de aanlegfase. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Zie ook 10f# voor meer informatie over zoetwatervoorcomens.	
7g.	Als gevolg van de graafwerkzaamheden in akkerbouwland wordt de grond verstoord en vermindert de opbrengst gedurende een jarenlange periode. Deze lange termijn schade is een kostenpost voor het project.	Voordat de werkzaamheden uitgevoerd worden, worden werkafspraken met de eigenaar van de grond gemaakt, waarbij het cultuurtechnisch rapport het uitgangspunt is. In een cultuurtechnisch rapport staan richtlijnen met als doel permanente schade aan cultuurgrond te voorkomen en eventueel optredende vervolgschade te beperken. Er wordt in het rapport beschreven hoe de verschillende grondlagen, tijdens de aanleg, ontgraven en opgeslagen moeten worden, hoe breed de werkstrook moet zijn en of er een aparte transportweg of rijbaan nodig is. Daarnaast staat er in het rapport beschreven hoe met bemaling en eventueel aanwezige drainage om te gaan. Een door TenneT aangestelde cultuurtechnisch toezichthouder, ziet toe op nakoming van de afspraken die gemaakt zijn. In gevoelige gebieden kan tijdens de aanleg ook monitoring van grond(hoogte) en bijvoorbeeld zetting plaatsvinden. Na afloop van de werkzaamheden wordt de grond hersteld zoals die voorheen was (zowel opbouw als maaiveld). TenneT zorgt ook dat de drainage na de aanleg van de kabels weer hersteld wordt naar de oude status. Daarnaast is TenneT verantwoordelijk voor structuurschade aan de bodem, mocht dit toch nog optreden. TenneT zal dit dan gedurende enkele jaren na aanleg herstellen. Uitgangspunt bij eventuele vergoedingen is schadeloosstelling van grondeigenaren en grondgebruikers. Indien er na aanleg van de verbinding	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		toch verminderde gewasopbrengst optreedt dan zal TenneT dit vergoeden. Zie voor meer informatie: https://www.tennet.eu/nl/ons-hoogspanningsnet/betrokken-bij-de-omgeving/brochures-hoogspanning-en-omgeving/	
7h.	Indiener geeft aan dat er geen heldere garanties voor de omgeving en getroffen worden gegeven. TenneT geeft aan dat er compensatie mogelijk is, maar er is geen vertrouwen op een goede afhandeling van schades. Schades zijn mogelijk moeilijk aantoonbaar en komen nog jarenlang terug.	<p>TenneT hanteert een schadebeleid, dat ook van toepassing is voor dit project. Uitgangspunt bij eventuele vergoedingen is schadeloosstelling van grondeigenaren en grondgebruikers.</p> <p>Schade in de vorm van verminderde of gemiste gewasopbrengst wordt vergoed conform de LTO/Gasunie normen voor gewasschade. Indien de schade hoger is dan de LTO normen dan wordt de daadwerkelijke schade vergoed. De eerste jaren na aanleg van de kabel zal TenneT proactief contact opnemen met rechthebbenden om vast te stellen of er sprake is van schade. Indien dit niet het geval is zal de rechthebbende bij eventuele toekomstige schade zelf contact op moeten nemen met de beheerafdeling van TenneT.</p>	
7i.	De compensatie voor kosten is tot nu toe zeer mager geweest. Indiener geeft aan dat een staatsgarantie die volledig dekkend is voor de schade als gevolg van dit project aan de betrokken grondeigenaren, grondgebruikers en omwonenden dient te worden gegeven.	Zie 7h#. In aanvulling daarop is TenneT een staatsdeelneming (zie In welke ondernemingen heeft de overheid aandelen? Rijksoverheid.nl); een staatsgarantie heeft daardoor geen toegevoegde waarde.	
7j.	Indiener geeft aan dat er wel compensatie toegezegd is voor dorpen in de omgeving, maar niet voor grondeigenaren, terwijl voor hen de grootste ongemakken en risico's gelden.	In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar de effecten op landschap en cultuurhistorie. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee (NOZ) IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Mocht blijken dat er landschappelijke inpassing en/of compensatie aan de orde is, dan wordt hiervoor een Landschapsplan opgesteld.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>Door een zorgvuldige tracékeuze wordt geprobeerd schade voor grondeigenaren te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. TenneT hanteert een schadebeleid, dat ook van toepassing is voor dit project. Uitgangspunt bij eventuele vergoedingen is schadeloosstelling van grondeigenaren en grondgebruikers. Zie ook 7h#.</p> <p>Een traject m.b.t. het projectoverstijgende <i>compensatieplan</i> is ingesteld vanwege meerdere (bovengrondse) energieinfrastructuurprojecten in Borsele, zie ook 8a#.</p>	
7k.	<p>Indiener geeft aan dat bij een eerdere bijeenkomst, op 03-11-2021, is aangegeven dat het tracé van NOZ Extra verbinding Sloegebied door de 'Oostpolder' zal komen te liggen, waarbij de 'Jacobpolder' werd bedoeld. Indiener vraagt zich af waarom dat in zo'n vroeg stadium werd geconcludeerd, omdat er nog geen onderzoeken zijn gedaan naar het tracé van de verbinding.</p> <p>Als alternatief voor het tracé wijst indiener op drie mogelijkheden waarbij zo min mogelijk goede landbouwgrond wordt doorkruist. Als eerste mogelijkheid noemt indiener een route door de Westerschelde.</p> <p>De tweede mogelijkheid betreft een route door de Sloekreek: dit ontziet landbouwgrond en Natura 2000. De Sloekreek heeft recent voor de eerste keer in 60 jaar onderhoud gehad, zodat met een verwachte levensduur van de kabel van 40 jaar er geen bezwaren zijn.</p> <p>Als derde mogelijkheid wordt een alternatieve route door de dijk bij de Sloekreek genoemd. Omdat deze dijk geen waterkerende functie heeft, bestaat hier geen enkel bezwaar tegen. Tijdens de watersnoodramp van 1953 zijn andere waterkeringen effectief gebleken (Sloedam/zeedijk</p>	<p>Op de bijeenkomst van 03-11-2021 is inderdaad aangegeven dat het beoogde tracé van Net op zee Nederwiek 1 grotendeels parallel loopt aan het tracé van Net op zee IJmuiden Ver Alpha, zie ook 6e#.</p> <p>De route door de Westerschelde is voor het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha in het MER fase 1 en de Integrale Effectenanalyse (IEA) uitgebreid onderzocht als alternatief. Dit tracé bleek op de thema's milieu, techniek en kosten slechter te scoren dan de andere routes. Dit komt vanwege de langere lengte van het tracé en de oriëntatie van het platform (dat betekent meer kosten, maar ook meer milieueffecten, door bijvoorbeeld hogere baggervolumes), maar ook door de morfologische dynamiek (dynamisch zeebed met bewegende banken en grote diepteverschillen) in de Westerschelde, het grote aantal Niet Gesprongen Explosieven (NGE's) / munitie, natuurwaarden die onder druk staan en het gebrek aan ruimte in de Westerschelde (mede door het Net op zee Borssele) en zeer drukke scheepvaart. Deze aspecten hebben voor het reeds aangelegde project Net op zee Borssele ook tot veel extra kosten geleid. In eerste instantie hadden de Zeeuwse overheden een voorkeur voor een tracé door de Westerschelde, maar op basis van MER fase 1 en de IEA hebben ze in hun regioadvies de minister van EZK geadviseerd te kiezen voor het tracé</p>	<p>In de concept NRD worden nog twee varianten meegenomen, maar parallel daaraan is een onderzoek gestart naar de (on)mogelijkheden van een combinatie van de kabels door de dijk met een waterkerende functie.</p>

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>Jacobpolder). Sinds 1953 zijn er diverse waterkeringen bijgekomen (Oosterscheldekering, Katse dam en Veerse dam). Tijdens de verwachte levensduur van de kabel is een waterkerende functie van de dijk niet te verwachten, in tegenstelling tot de argumentatie van een vertegenwoordiger van Waterschap Scheldestromen.</p>	<p>door het Veerse Meer en dat advies is eind 2020 overgenomen. Deze conclusie is ook voor een tweede verbinding naar Borsele in de Verkenning Aanlanding Wind op Zee 2030 (VAWOZ 2030) door alle betrokken partijen overgenomen. Bovendien is geconstateerd dat een tweede tracé naar Borsele via het Veerse Meer kansrijk is vanwege synergievoordelen. Omdat het Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee Nederwiek 1 vergelijkbaar van aard zijn, wordt het tracé door de Westerschelde niet opnieuw onderzocht voor NOZ Nederwiek 1. Een uitgebreidere onderbouwing is terug te vinden in de concept NRD en de bijbehorende bijlage II.</p> <p>De route door de Sloekreek is ook besproken op de informatiebijeenkomst van 19-05-2022. In de concept NRD zijn ter hoogte van de Sloekreek twee tracévarianten opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sloekreek Oost Dijk: Het tracé door de Zeedijk van de Jacobapolder, gelegen aan de oostzijde van de Sloekreek; • Sloekreek Oost Polder: Het tracé ten oosten van de Zeedijk van de Jacobapolder, gelegen in de Jacobpolder. <p>Parallel aan het opstellen van de concept NRD wordt (in samenwerking met het waterschap Scheldestromen en de provincie Zeeland) een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar een drietal scenario's ten aanzien van een mogelijke toekomstige waterkerende functie van de Zeedijk (deze dijk heeft op dit moment geen status als waterkering) van de Jacobapolder, en of deze eventueel gecombineerd kan worden met een tracering van de kabels door de dijk. Het streven is om bij de vaststelling van de NRD (naar verwachting eind 2022, dus nog niet in de concept NRD) een keuze gemaakt te hebben voor één van de eerder genoemde twee tracévarianten. Dit zal dan de variant zijn die verder onderzocht wordt in het MER.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
7l.	Indiener geeft aan dat de Projectatlas van het project NOZ Extra verbinding Sloegebied niet te vinden is op de website.	Het is correct dat de Projectatlas van NOZ Nederwiek 1 eerder nog niet online was terug te vinden, omdat de procedure nog in de beginfase zit. Vanaf de publicatie van de concept NRD, is de Projectatlas van NOZ IJmuiden VER Alpha uitgebreid met het beoogde tracé voor NOZ Nederwiek 1. Deze kunt u via www.netopzee.eu/sloegebied raadplegen.	
7m.	Indiener geeft aan dat het van belang is om juiste naamgeving te hanteren, met als voorbeeld de naamgeving van de Jacobpolder in plaats van de 'Oostpolder'. Juist gebruik maken van naamgeving leidt o.a. tot minder onduidelijkheid en irritatie en minder effectieve discussie. Dit geldt ook voor het tracé van NOZ Extra Verbinding Sloegebied; dit tracé krijgt een foutieve route benaming, omdat deze beoogd is door een polder die niet de Oostpolder heet. Ook hier is zorgvuldigheid van belang, omdat het anders afbreuk doet aan het vertrouwen.	<p>Ondanks dat we streven naar een heldere en correcte communicatie, blijkt dit helaas niet altijd goed te zijn gegaan. De naamgeving zal in het vervolg beter afgestemd worden met de omgeving om verwarring en irritatie hierover te voorkomen.</p> <p>Ter hoogte van de Sloekreek zijn voor NOZ Nederwiek 1 twee tracévarianten opgenomen in de concept NRD. Zie ook 7k# voor een nadere beschrijving van deze twee tracévarianten en hun benaming.</p>	
Reactie 202200172			
8a.	<p>In oktober 2021 is met betrekking tot diverse lopende en toekomstige projecten in het kader van de Energietransitie voor Borssele en omgeving een compensatieplan voorgesteld. N.a.v. dit compensatieplan heeft de indiener een tweetal vragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kan het Compensatieplan synchroon lopen met de snel opvolgende en dynamische ontwikkelingen die na oktober 2021 zijn aangekondigd? - Kan n.a.v. dynamiek het compensatieplan of een deel daarvan eerder dan- of tenminste gelijktijdig met projectrealisatie uitgevoerd worden? 	<p>Alle deelnemers aan het Bestuurlijk Overleg (EZK, TenneT, de provincie Zeeland, de gemeente Borsele en North Sea Port) zijn zich bewust van het belang van een projectoverstijgend compensatieplan voor het draagvlak voor de inpassing van diverse grote projecten en bereid hieraan hun bijdrage te leveren. Het proces van dit compensatieplan staat los van de projecten Net op zee IJmuiden Ver Alpha en Net op zee Nederwiek 1. In een Bestuurlijk Overleg in oktober 2021 is het eindrapport van een onafhankelijk procesbegeleider geaccepteerd als basis voor de voortgang van het compensatieplan. Over het vervolg heeft men besloten dat twee hoofdzaken parallel zullen worden opgepakt: (1) Het formuleren van een opdracht aan een onafhankelijke gebiedsregisseur voor uitwerking van het compensatieplan en de borging die in het rapport is voorgesteld en (2) het uitvoeren van een studie naar geschikte alternatieve locaties voor het op</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>Sloepoort beoogde Central Gate. In een Bestuurlijk Overleg in februari 2022 is met betrekking tot punt (1) besloten om vóór opdrachtverlening een gebiedsregisseur een voorbereidende opdracht uit te laten voeren gericht op het uitwerken van een duidelijk plan met rollenbeschrijving, het uitwerken van een tijdsplan met te behalen doelen en de inventarisatie van het opzetten van een omgevingsfonds. Deze opdracht is inmiddels verstrekt. Met betrekking tot punt (2) is door North Sea Port aangegeven dat naar verwachting na de zomer 2022 het locatieonderzoek wordt opgeleverd.</p>	
8b.	<p>Het project NOZ Extra verbinding Sloegebied betreft een ondergrondse hoogspanningsverbinding tussen windenergiegebied 1 en Borsele met een converterstation aan de Liechtensteinweg in Borsele.</p> <p>Indiener vraagt zich af waarom het converterstation van NOZ Extra verbinding Sloegebied is voorzien aan de Liechtensteinweg, en niet aan de Belgieweg-Oost, naast het converterstation van het project NOZ IJmuiden Ver Alpha?</p> <p>Geconstateerd wordt dat de Liechtensteinweg (incl. braakliggend gebied) ca. 1250 meter lang is. Indiener vraagt waar en hoe het converterstation van NOZ Extra verbinding Sloegebied gesitueerd wordt?</p>	<p>Aan de Belgiëweg Oost is onvoldoende grond beschikbaar om nog een tweede converterstation te kunnen realiseren naast het converterstation van Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar de concept NRD van NOZ Nederwiek 1, bijlage II.</p> <p>Aan de Liechtensteinweg is ruim voldoende ruimte beschikbaar voor het realiseren van een converterstation. Waar en hoe het converterstation van Net op zee Nederwiek 1 aan de Liechtensteinweg gesitueerd wordt, is nog onderwerp van gesprekken met onder andere North Sea Port.</p>	
8c.	<p>Indiener geeft aan dat de aanleg van het project NOZ Extra verbinding Sloegebied, veel impact heeft op de omgeving en op het compensatiegebied zoals Groenproject 't Sloe. Indiener constateert dat tijdens de informatiesessie van 1 februari 2022 dit werd afgedaan dat dit tracé ten noorden van groenproject 't Sloe wordt aangelegd, en daarmee geen raakvlakken heeft. Indiener geeft aan dat het plan tot de input van het converterstation loopt en niet tot de output richting een 380kVstation.</p>	Zie 2c#.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
8d.	<p>Daarnaast constateert indiener dat er een brede technische en wetenschappelijke netwerk discussie m.b.t. capaciteitproblemen en congestiemanagement in landelijke gebieden speelt. Indiener geeft aan dat er wellicht op korte termijn een doorbraak volgt, waarbij er oplossingen worden gevonden dicht bij de gebruiker.</p>	Zie 7a#, 7b# en 7c#..	
8e.	<p>De aansluiting op het landelijke hoogspanningsnet vindt plaats via een nieuw te realiseren 380 kV-hoogspanningsstation. De realisatie van dit 380 kV-hoogspanningsstation is geen onderdeel van het project Net op zee Extra verbinding Sloe gebied.</p> <p>Indiener vraagt zich af waarom een project met een zware omgevingsimpact en inhoudelijke samenhang, in stukken wordt opgeknipt? De indruk wordt namelijk gewerkt door het Ministerie van EZK dat alleen tijd belangrijk is, waarbij er zo snel mogelijk windparken worden aangesloten. Thema's als draagvlak onder de bevolking, gezondheid, duurzaamheid op de lange termijn en het landschap lijken dan ondergeschikt.</p>	Zie 2d#.	
8f.	<p>Indiener vraagt zich af waar een nieuw 380kV-station wordt gesitueerd, en wat dus het vervolgtracé na het converterstation wordt?</p>	Zie 3a#.	
8g.	<p>Indiener geeft aan dat bij de opgave van de realisatie van de energietransitie, een goede energie-infrastructuur vereist is. Nieuwe, schone vormen van opwekking, opslag en transport van energie moeten worden ingepast, waarbij kwaliteit van de leefomgeving hierbij een randvoorwaarde zou moeten zijn.</p>	<p>De reactie is voor kennisgeving aangenomen. In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project op de leefomgeving. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Zie ook 7b#.</p>	
8h.	<p>Naar mening van indiener hoort het ondergrondse transport in een buisleidingenstraat geconcentreerd</p>	<p>De gelijkstroomkabels die vanaf zee, via het Veeerse Meer naar een nog te realiseren converterstation in het</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>binnen het industriegebied te liggen. Verspreide ligging is ongewenst. Het tracé van IJmuiden Ver beslaat nu deels gronden die voor Groenproject 't Sloe verworven waren.</p> <p>Indiener legt een optioneel tracé voor, toegelicht met luchtfoto's. Deze optie is tijdens workshops over het compensatieplan afgedaan. Indiener pleit ervoor om binnen het industrieterrein mogelijkheden te onderzoeken en deze ruimte zoveel als mogelijk te benutten.</p>	<p>Sloegebied gaan lopen, zijn voor hun ligging rond het Sloegebied voorzien in de daarvoor bestemde kabel- en leidingenstrook. Een nadere uitwerking van deze ligging is te vinden in de concept NRD.</p> <p>Zie ook 2e# en 5d#.</p>	
8i.	<p>Indiener geeft aan dat bij ieder nieuw project op industriegebied 't Sloe, uit simulatie blijkt dat alle wettelijke geluidsnormen voldoen en passen binnen de toegestane geluidsruimte. Aangegeven wordt dat de cumulatieve geluidseffecten van omgevingslawaai en het onophoudelijk geruis in de afgelopen decennia enorm zijn toegenomen op het dorp Borssele en omgeving.</p> <p>Indiener beargumenteert dat de nadelige gevolgen van langdurig overmatig lawaai pas na een langere periode duidelijk worden, hetgeen kan leiden tot gezondheidsklachten. Een tweede converterstation van NOZ Extra verbinding Sloegebied zal de mix van decibel gerelateerd geluid gecombineerd met LFG (Laag Frequent Geluid) in cumulatie op de invloedssfeer van alle geluidsbronnen samen beïnvloeden. LFG zal juist in de avond en nacht de meeste overlast kunnen veroorzaken.</p> <p>Indiener suggereert dat de Best Beschikbare Technieken toegepast moeten worden om omgevingsgeluid te verminderen, inclusief het laagfrequent geluid.</p> <p>Ook geeft indiener aan dat de omsluiting van transformatoren en compensatiespoelen, alsmede</p>	Zie 2b#.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	de situering van het converterstation, van grote invloed zijn op het omgevingsgeluid.		
8j.	<p>Indiener gaat in op de directe omgeving van de beoogde locatie van het converterstation (tussen Zeeland Refinery en een spoor emplacement), en gaat in op de consequenties hiervan, zoals de aanwezigheid van grote hoeveelheden brandbare stoffen. Indiener wijst op het risico van ongevallen met brandbare gassen en de gevolgen hiervan op de omgeving. Een voorbeeld is explosief vrijkomen van brandbare gassen in een grote vuurbal, of een gaswolkbrand. Dit is ook een risico voor objecten in de nabijheid en de toekomstige waterstofproductie en opslag plus het transport daarvan.</p>	<p>In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van risicovolle inrichtingen op het project als onderdeel van het deelaspect 'Invloed op ruimtelijke functies'. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Zie voor een omschrijving van de onderzoeken naar risicovolle inrichtingen bij 'invloed op ruimtelijke functies', op bladzijde 8 van bijlage III Beoordelingskader MER van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p>	
8k.	<p>Indiener heeft nog een aantal specifieke vragen die ingaan op het converterstation:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is het aanlegniveau in verband met zeespiegelstijging komende 50 jaar versus ruimtelijke impact m.b.t. zicht en geluid? Indiener geeft aan dat dit zal bijdragen tot een beeldbepalende dominantie. - Worden er aanvullende beheersmaatregelen genomen om het zicht vanuit de omgeving af te scherpen? - Welke kleur wordt gekozen voor de opbouw van installaties en gebouwen? - Wat is de overlast tijdens de bouw met betrekking tot heien: wordt er traditioneel geheid of geboord? - Wat is de overlast tijdens de bouw m.b.t. licht uitstraling e.d.: wordt er gewerkt binnen de reguliere werktijden? 	<p>In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van overstromingen op het project als onderdeel van het deelaspect 'Invloed op ruimtelijke functies'. Ook wordt invloed op zichtbaarheid en beleving onderzocht binnen het aspect 'Landschap en Cultuurhistorie'. Mogelijke hinder ten gevolge van aanlegwerkzaamheden (bijvoorbeeld geluid, trillingen, verkeersbewegingen) wordt onderzocht binnen het deelaspect 'Invloed op leefomgeving'. Tijdens dit effectenonderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>De keuzes over aanvullende beheersmaatregelen en landschappelijke inpassing, de kleur voor de opbouw van installaties en gebouwen en de wijze waarop de bouw wordt gerealiseerd (heien of boren, verlichting en werktijden) worden later in het proces gemaakt.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
8l.	<p>Indiener geeft aan dat de vervolgpennen voor de output richting het nog te realiseren 380kV hoogspanningsstation ontbreekt. Daarmee ziet indiener dit als onvolledig deelproject en daarmee als geheel onvolledig. Met betrekking tot een strategische inpassing wekt dit veel nieuwe vragen op.</p>	<p>Voor het stuk wisselstroomtracé tussen het converterstation en het hoogspanningsstation, zie 3a#.</p> <p>Voor meer informatie over het nog te realiseren hoogspanningsstation, zie 2d#.</p>	
Reactie 202200174			
9a.	<p>Indiener geeft aan dat, voor zover te beoordelen, er voldoende alternatieven onderzocht lijken te zijn.</p>	<p>De reactie is voor kennisgeving aangenomen.</p>	
9b.	<p>Indiener geeft aan twee vragen te hebben m.b.t. het tracé in het Veerse Meer:</p> <p>a. De exacte locatie van het minimaal 50 meter brede tracé is niet duidelijk, wel is duidelijk dat het in de vaargeul wordt aangelegd. Daardoor is de te verwachten hinder voor de jachthavens Oostwatering, Veere, Marina Veere, Oranjeplaat en voor de toegang tot het Kanaal door Walcheren niet duidelijk.</p> <p>b. In de huidige plannen wordt de aanleg van beide tracés in het vaarseizoen uitgevoerd. Indiener vraagt of uitvoering buiten het seizoen, eventueel afzonderlijk voor elke leiding, in een periode van twee jaar mogelijk.</p>	<p>In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project op o.a. de scheepvaartveiligheid en recreatie en toerisme binnen het aspect 'Ruimtegebruik en overige Gebruiksfuncties op zee en het Veerse Meer'. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>Voor de effectenonderzoeken in het kader van het MER wordt uitgegaan van een worst case aanname ten aanzien van de uitvoeringsperiode. Wanneer de werkzaamheden precies uitgevoerd gaan worden is op dit moment nog niet bekend. Dit zal pas in meer detail bekend worden wanneer de aannemers aan boord zijn. De verwachting is dat medio 2023 een aannemer voor de kabelinstallatie in het Veerse Meer geselecteerd zal zijn. Voorafgaand aan de uitvoeringswerkzaamheden zal de timing en wijze van uitvoering met omgevingspartijen worden afgestemd.</p>	
9c.	<p>Daarnaast merkt indiener op dat de gevolgen van zware gelijkstroomleidingen op het gedrag van dieren (vissen, vogels, zeezoogdieren) en op scheepsapparatuur nog niet duidelijk is, blijktens de informatie van Tennet op de Gebruikersraad</p>	<p>Voor het Net op zee Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project, tijdens zowel de aanleg- als de gebruiksfase, op Natuur op zee en het Veerse Meer. Tijdens dit onderzoek</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	Veerse Meer van 23-2-22. Indiener geeft aan dit bijzonder zorgelijk te vinden.	<p>wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>Voor het Net op zee IJmuiden Ver Alpha zijn de mogelijke effecten al onderzocht. De effectbeoordelingen en achterliggende onderzoeken met betrekking tot Natuur op zee en het Veerse Meer zijn te vinden in MER fase 2 Deel B hoofdstuk 4 via MER fase 2 Deel B - Net op zee IJmuiden Ver Alpha (rvo.nl).</p>	
9d.	Indiener geeft aan dat de watersportorganisaties niet actief betrokken zijn bij de concrete uitvoeringsplannen, die erg dicht bij hun jachthavens plaatsvinden. Zij zijn afhankelijk van een ongestoorde bereikbaarheid en willen meedenken over een zodanige uitvoering, dat het vaarseizoen minimale hinder ondervindt. Indiener geeft aan dat de informatie onbevredigend is m.b.t. de te verwachten gevolgen voor de jachthavens en voor de watersporters.	Afstemming over de uitvoeringswerkzaamheden zal plaatsvinden wanneer hier meer over bekend is. Zie ook 9b#.	
Reactie 202200181			
10a.	Indiener (waterschap Scheldestromen) heeft opmerkingen ten aanzien van waterveiligheid en waterbeheer.	Voor kennisgeving aangenomen. De indiener is in de voorbereiding van het project betrokken.	
10b.	Indiener toetst op het aspect waterveiligheid: voor de toekomst dient rekening gehouden te worden met de toekomstige inzet van de dijk voor de waterveiligheid. Het aanleggen van leidingen in de langsrichting in de dijk (passage Sloekreek) is hierbij niet passend.	<p>Zie het laatste deel van 7k# (herhaling): De route door de Sloekreek is besproken op de informatiebijeenkomst van 19-05-2022. In de concept NRD zijn ter hoogte van de Sloekreek twee tracévarianten opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sloekreek Oost Dijk: Het tracé door de Zeedijk van de Jacobapolder, gelegen aan de oostzijde van de Sloekreek; • Sloekreek Oost Polder: Het tracé ten oosten van de Zeedijk van de Jacobapolder, gelegen in de Jacobpolder. 	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>Parallel aan het opstellen van de concept NRD wordt (in samenwerking met het waterschap Scheldestromen en de provincie Zeeland) een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar een drietal scenario's ten aanzien van een mogelijke toekomstige waterkerende functie van de Zeedijk van de Jacobapolder, en of deze eventueel gecombineerd kan worden met een tracering van de kabels door de dijk. Het streven is om bij de vaststelling van de NRD (naar verwachting eind 2022, dus nog niet in de concept NRD) een keuze gemaakt te hebben voor één van de eerder genoemde twee tracévarianten. Dit zal dan de variant zijn die verder onderzocht wordt in het MER.</p> <p>Indiener is bij dit onderzoek betrokken.</p>	
10c.	Aanleg van kabels in de langsrichting past niet in het vergunningenkader, vanwege civieltechnische redenen (zetting). Indiener stelt dat precedentwerking geen optie is.	Zie 10b#.	
10d.	In het kader van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma en de integrale veiligheidsbenadering is toekomstige inzet van de betreffende dijk als waterkering niet uit te sluiten.	Zie 10b#.	
10e.	In de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland en de uitwerking hiervan in de waterschapsklimaatadaptatiestrategie wordt gepleit voor gebiedsgerichte aanpakken van bescherming tegen overstromingen (anticiperen op toekomstige zeespiegelstijging).	Zie 10b#.	
10f.	Ten aanzien van waterbeheer wordt opgemerkt dat voorafgaand aan het uitvoeren van grondwateronttrekking een vergunningaanvraag bij het waterschap, met als onderdeel van de aanvraag een bemalingsadvies, ingediend moet worden. De bescherming van zoetwatervoorkomens is hierbij belangrijk aandachtspunt: indiener verwijst naar het cruciale	Voor het NOZ Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project op verandering van grondwaterkwaliteit, grondwaterstanden en verzilting onder het aspect 'Bodem en Water op land'. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>belang van de zoetwatervoorkomens voor agrarische bedrijfsexploitatie. Effect van bemaling en mitigerende maatregelen moeten gedetailleerd uitgewerkt worden: onttrokken grondwater kan niet zonder meer op elke locatie geloosd worden. Het bemalingsadvies moet conform SIKB-protocol BRL-12000 opgesteld worden.</p>	<p>worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>Ook zal de kwaliteit van het grondwater voor, tijdens en na afloop van de aanleg van de verbinding gemonitord gaan worden. Hiertoe wordt, in samenhang met NOZ IJmuiden Ver Alpha, een monitoringsplan opgesteld. Dit monitoringsplan wordt in samenspraak met de omgeving via een daartoe opgezette Klankbordgroep vormgegeven.</p> <p>Voorafgaand aan de werkzaamheden zal de benodigde vergunning worden aangevraagd, waarbij de effecten van bemaling, het bemalingsadvies en de mitigerende maatregelen deel uitmaken van de vergunningaanvraag.</p>	
10g.	<p>Indiener geeft aan dat de verleende watervergunning is verleend voor de eerste hoogspanningskabel IJmuiden Ver Alpha. De beoogde tweede kabel, van het project NOZ Extra Verbinding Sloegebied volgt een eigen proces waarbij indiener betrokken is. Indiener geeft aan dat deze kabel aan de oostzijde komt te liggen.</p>	<p>Zie 7k# en 9b#.</p>	
10h.	<p>Indiener ziet mogelijke conflicten bij kruisingen met toekomstige weginfrastructuur. Dit betreft de diepteligging van de hoogspanningskabel en locaties waar de kabels met een open ontgraving worden aangelegd. Indiener heeft op tekening de mogelijke conflictlocaties geduïd.</p> <p>Voor deze locaties wordt verzocht om in de regels op te nemen dat het nieuwe kabeltracé op voldoende diepte komt te liggen om conflicten te voorkomen (artikel 4.4.1); als alternatief wordt genoemd om in artikel 9.2 expliciet op te nemen dat gemeenteraden bevoegd zijn om een bestemmingsplan vast te stellen voor het voorkeurstracé.</p>	<p>In overleg met indiener is een oplossing gezocht voor de mogelijke conflictsituaties. Bij nader inzien bleek er geen conflictsituatie te bestaan ter hoogte van de Calandweg/Oranjeplaatweg. Zuidelijker ter plaatse van de Muidenweg is de mogelijke conflictsituatie opgelost door de daargelegen boring te verlengen. Hierdoor komt het beoogde tracé voor de kabels van het Net op zee Nederwiek 1 voldoende diep te liggen en wordt een conflictsituatie vermeden. Deze aanpassing is meegenomen in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD).</p> <p>Indiener heeft bij zowel het project Net op zee IJmuiden ver Alpha als bij Net op zee Nederwiek 1 dezelfde zienswijze ingediend. De suggestie voor een toevoeging aan artikel 9.2 heeft betrekking op het Inpassingsplan van</p>	<p>Aanpassing wordt meegenomen in de concept NRD.</p>

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha en wordt hier voor kennisgeving aangenomen.	
10i.	<p>Indiener benoemt het belang van waterbeheer (zoetwatervoorkomens) en cumulatieve effecten van grondwateronttrekkingen tussen de projecten NOZ IJmuiden Ver Alpha en NOZ Extra Verbinding Sloegebied.</p> <p>Het streven naar parallelligging en maximale synergie in procedure en aanleg zoals wordt nagestreefd door initiatiefnemer wordt door indiener onderschreven.</p>	Beide argumenten zijn voor kennisgeving aangenomen. Zie 10f#.	
10j.	Indiener is als omgevingspartij betrokken bij IJmuiden Ver Alpha en Extra Verbinding Sloegebied en wil dit zoveel mogelijk gecombineerd oppakken.	Voor kennisgeving aangenomen. Dit komt overeen met de ambities van initiatiefnemer TenneT en het ministerie van EZK.	
Reactie 202200185			
11a.	Indiener maakt ook bezwaar tegen Net op zee IJmuiden Ver Alpha.	Reactie is voor kennisgeving aangenomen. Net op zee IJmuiden Ver Alpha kent een separate procedure. De zienswijze, die ook is ingediend bij het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha, is opgenomen in de Nota van Antwoorden bij het definitieve inpassingsplan van Net op zee IJmuiden Ver Alpha (zie link).	
11b.	<p>Indiener maakt op dat realisatie van het voornemen indiener substantieel in haar bedrijfsvoering en huidige en toekomstige activiteiten wordt benadeeld.</p> <p>Indiener betreurt dat de online gepubliceerde stukken zeer summier en uiterst onvolledig zijn. Om deze reden behoudt indiener zich het recht voor haar reactie aan te vullen.</p>	<p>Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en TenneT vinden het belangrijk dat iedereen kan bijdragen aan de plannen voor het project. Vanaf de start van het project, in januari 2022, worden per fase in het proces op basis van een participatieplan de beschikbare documenten gedeeld, om inwoners, organisaties en bedrijven de gelegenheid te bieden mee te denken over de plannen. Alle publicaties (waaronder het participatieplan, participatieverslag, onderzoeken, (ontwerp-) besluiten en algemene informatie) worden publiek gemaakt op onderstaande link.</p> <p>Net op zee - Nederwiek 1 (rvo.nl)</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>Daarnaast wordt opgemerkt dat het project Net op zee Nederwiek 1 in de beginfase van het project zit, en dat het m.e.r., en de daartoe behorende onderzoeken, nog opgesteld moeten worden. De inhoud van de m.e.r. wordt in een volgende procedurestap gepubliceerd, waarna eenieder een zienswijze kan indienen. Wat er onderzocht gaat worden, staat in de concept NRD.</p> <p>Door middel van een brief is indiener in de gelegenheid gesteld haar zienswijze aan te vullen, daar is geen gebruik van gemaakt. Indiener geeft niet aan welke informatie wordt gemist. Er is d.m.v. een e-mail separaat contact opgenomen met indiener om in gesprek te gaan over het vervolg.</p>	
11c.	<p>Het tracé wordt omschreven als een ondergronds tracé. Het plan bevat afbeeldingen van een bovengronds hoogspanningsnetwerk. Pas als dit verduidelijkt is, kan indiener de impact van het project beoordelen.</p>	<p>De kabelverbinding van het Net op zee Nederwiek 1 wordt ondergronds gerealiseerd. Dit geldt zowel voor de gelijkstroomkabels als de wisselstroomkabels. Alleen het platform op zee en het converterstation op land zullen bovengronds zichtbaar zijn. Een nadere omschrijving van de onderdelen van de voorgenomen activiteit van het Net op zee Nederwiek 1 staat in de concept NRD.</p> <p>Voor de aansluiting van het Net op zee Nederwiek 1 op het landelijke hoogspanningsnet, is een nieuw 380kV-station benodigd. Dit nieuwe station alsook de verbinding met het landelijke net (het zal aansluiten op de 380kV hoogspanningsverbinding tussen Borssele en Rilland) zal bovengronds gerealiseerd worden. Het project 'Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied' volgt een separate procedure. Zie ook 2c# en 2d#.</p>	
11d.	<p>Indiener geeft aan dat het niet mogelijk is IJmuiden Ver Alpha aan te sluiten op het bestaande 380 KV hoogspanningsstation omdat daar geen capaciteit meer is. Om die reden zal een nieuw hoogspanningsstation gebouwd moeten worden. Het nieuwe hoogspanningsstation zal ongetwijfeld met bovengrondse hoogspanningsmasten aan het</p>	<p>Aangenomen wordt dat indiener dezelfde argumentatie ook van belang acht voor het project Net op zee Nederwiek 1. Zie 2d#, en 11c#.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	landelijke netwerk gekoppeld moeten worden. De locatie van het 380 kV hoogspanningsstation met eventueel benodigde bovengrondse hoogspanningsmasten moet aan partijen verstrekt worden. Er is nergens vermeld waar het station komt en hoe dit is gecommuniceerd. Ook op dit punt is het voorgenomen besluit niet volledig en dient het op basis hiervan te worden afgewezen.		
11e.	De gevolgen van het plan op gronden, terreinen en bedrijfsvoering van indiener kan op basis van de beschikbare documenten niet worden ingeschat. Indiener maakt kenbaar dat alle schade die zij mocht lijden op initiatiefnemers verhaald zal worden.	<p>In de voorbereidingsfase van het project wordt met alle grondeigenaren en grondgebruikers waar het project raakvlak mee heeft contact gezocht en vindt er afstemming plaats. Deze afstemming blijft in ieder geval plaatsvinden tot na de afronding van de werkzaamheden. Doel hiervan is om de verstoring van gronden, terrein en bedrijfsvoering van derden zoveel als mogelijk te voorkomen. Indien dit niet voorkomen kan worden, worden hierover afspraken gemaakt met de betreffende grondeigenaar of grondgebruiker.</p> <p>Daarnaast heeft TenneT ten tijde van de aanleg de beschikking over een uitgebreid cultuurtechnisch advies dat gebaseerd is op de uitkomsten van de uitgevoerde veld- en bodemonderzoeken. Deze onderzoeken hebben inzicht gegeven in onder andere de bodemstructuur en waterhuishouding. Deze informatie zal ten tijde van de gesprekken voor het vestigen van het zakelijk recht door de rentmeester van TenneT met alle perceeleigenaren en gebruikers besproken worden.</p> <p>TenneT probeert schade zoveel mogelijk te voorkomen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden toch schade ontstaat, waarvoor TenneT wettelijk of contractueel aansprakelijk is, is het schadebeleid van TenneT van toepassing. Voor meer informatie zie ook de brochure 'Wat gebeurt er op mijn land': https://www.tennet.eu/nl/ons-hoogspanningsnet/betrokken-bij-de-omgeving/brochures-hoogspanning-en-omgeving/</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
11f.	De geplande tracés Net op zee - IJmuiden Ver Alpha windpark worden gebouwd dicht bij de bestaande kerncentrale en bij het gebied dat is aangemerkt als zoekgebied voor één of meerdere kerncentrales. De plannen van EZK en Tennet bevatten geen toets op het waarborgingsbeleid terwijl dit van groot belang is omdat de Sloehaven een zoekgebied is voor toekomstige kerncentrales. Bovendien is de bouw van twee kerncentrales onderdeel van het in december gepubliceerde regeerakkoord.	In het coalitieakkoord van december 2021 geeft het kabinet aan benodigde stappen te gaan zetten richting de bouw van 2 nieuwe kerncentrales. Op dit moment bevindt dit proces zich nog in de beginfase van onderzoek en identificatie van de benodigde stappen. Een scenario-studie over inpassing van kernenergie in de Nederlandse energiemix wordt momenteel uitgevoerd; de uitkomsten daarvan zullen belangrijke input en richting geven voor het vervolg. Afgelopen juni 2022 heeft het kabinet de Tweede Kamer op de hoogte gebracht middels deze brief van de stand van zaken ten aanzien van dit traject. Er zijn nog geen keuzes gemaakt wat betreft o.a. locatie, omvang centrales en planning. Ten tijde van de terinzagelegging van deze concept NRD zijn er nog geen concrete plannen voor een kerncentrale in Borsele waar rekening mee kan of moet worden gehouden. Op voorhand wordt voorts niet ingezien dat de twee ontwikkelingen elkaar in de weg zouden staan. Ook het waarborgingsbeleid dat is geborgd in het Barro staat het project niet in de weg.	
11g.	Tennet heeft met haar boringen geen rekening gehouden met grondwaterstanden. Hierdoor kunnen onze terrein/gebouwen gevaar lopen, bij ondergrondse boringen.	Voor het NOZ Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project op verandering van grondwaterstanden onder het aspect 'Bodem en Water op land'. Tijdens dit onderzoek wordt ook gekeken naar cumulatieve effecten met bijvoorbeeld Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Welke effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.	
11h.	Tevens heeft Tennet geen rekening gehouden met grondbalans.	Voor het NOZ Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project een cultuurtechnisch rapport opgesteld worden. Uitgangspunt in het cultuurtechnische rapport is om zoveel mogelijk uitgegraven grond terug te plaatsen op de juiste positie van de kabelsleuf. Zie ook 5f# en 7g#.	
11i.	De verstrekte informatie en procesgang zijn niet volledig en niet duidelijk en de tekeningen zijn niet	Er vindt een uitgebreid participatietraject plaats aan de hand van een participatieplan, per fase van het project. Dit	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	gedetailleerd. Het is dan ook moeilijk om de gevolgen voor indiener vast te stellen en een exacte calculatie van de gevolgen voor indiener is al helemaal onmogelijk. Toch wordt indiener nu reeds al gevraagd (en zelfs gedwongen) om in deze fase als te reageren terwijl de initiatiefnemers hun werk feitelijk slecht en onvolledig hebben gedaan.	<p>is te vinden op de website <u>Net op zee - Nederwiek 1 (rvo.nl)</u>. Ook is hier informatie over de procedure te vinden. Als er zaken niet duidelijk zijn of onvolledig dan kunt u hiervoor altijd contact opnemen met onze omgevingsmanagers voor een schriftelijke toelichting of gesprek. In het participatieplan kunt u de contactgegevens van de omgevingsmanagers terugvinden.</p> <p>Verder wordt opgemerkt dat het project Net op zee Nederwiek 1 in de beginfase van het project zit, en dat er nog veel onderzoek moet plaatsvinden. In een volgende fase van het project zal in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar effecten van het project en bestaat er de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op het MER.</p>	
11j.	Het doel van wind op zee is het ontzien van bebouwing op land echter het hoogspanningstracé neemt een onevenredig groot deel bebouwd landoppervlak in beslag.	Het tracé wordt ondergronds aangelegd, waarbij bebouwd landoppervlak wordt vermeden. Na de realisatie wordt het bestaande gebruik weer mogelijk gemaakt. Voor het tracé op land geldt dat er beperkingen zijn om een ongestoorde ligging van de kabel te borgen; bijvoorbeeld diepwortelende beplanting boven de kabel is niet toegestaan. Deze beperkingen worden in een volgende fase van het project opgenomen in de regels van het Inpassingsplan / Projectbesluit. Het tracé neemt geen bebouwd landoppervlak in beslag.	
11k.	Schade aan de terreinen en bedrijfsvoering van EVG wordt feitelijk niet beperkt. Nergens blijkt namelijk uit hoe en op welke manier dit zal gebeuren.	TenneT probeert schade zoveel mogelijk te voorkomen. Voorafgaand aan de aanleg van de verbinding wordt een cultuurtechnisch plan opgesteld waar in is omschreven op welke wijze schade en hinder wordt beperkt en hoe de terreinen nadien worden hersteld. Dit plan is opgesteld op basis van de uitkomsten van de veld- en bodemonderzoeken en zal in de gesprekken voor het vestigen van het zakelijk recht worden toegelicht aan de rechthebbenden. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden toch schade ontstaat, waarvoor TenneT wettelijk of contractueel aansprakelijk is, is het schadebeleid van TenneT van toepassing. Voor meer	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		informatie zie ook de brochure 'Wat gebeurt er op mijn land': Brochures hoogspanning en omgeving - TenneT	
11l.	De geplande hoogspanningslijnen komen boven geplande bouwwerken.	Bij het bepalen van het tracé wordt rekening gehouden met bestaande bebouwing en met mogelijk toekomstige bebouwing. De hoogspanningsverbinding wordt ondergronds aangelegd, zodat dit niet boven een te bouwen gebouw is.	
11m	Indiener spreekt zorg uit over de communicatie en afstemming met TenneT.	TenneT investeert veel in contacten met de omgeving, waarbij veel waarde wordt gehecht aan een goede communicatie en afstemming met belanghebbenden. Zie 11i#, en ook 5a#.	
Reactie 202200187			
12a.	Indiener maakt ook bezwaar tegen IJmuiden Ver Alpha.	Zie 11a#.	
12b.	Indiener betreurt dat de online gepubliceerde stukken zeer summier en uiterst onvolledig zijn. Om deze reden behoudt indiener zich het recht voor haar reactie aan te vullen.	Zie 11b#.	
12c.	Het tracé wordt omschreven als een ondergronds tracé. Het plan bevat afbeeldingen van een bovengronds hoogspanningsnetwerk. Pas als dit verduidelijkt is, kan indiener de impact van het project beoordelen.	Zie 11c#.	
12d.	Aansluiting van IJmuiden Ver Alpha op het bestaande 380kV hoogspanningsstation is niet mogelijk omdat daar geen capaciteit meer is. De locatie van de bouw van een nieuw hoogspanningsstation en de koppeling daarvan aan het landelijk netwerk is niet vermeld.	In de tekst staat een referentie naar IJmuiden Ver Alpha. Ervan uitgaande dat deze reactie betrekking heeft op het project Net op zee Nederwiek 1: zie 2d#.	
12e.	De gevolgen van het plan op gronden, terreinen en bedrijfsvoering van indiener kan op basis van de beschikbare documenten niet worden ingeschat. Indiener maakt kenbaar dat alle schade die zij mocht leiden op initiatiefnemers verhaald zal worden.	Zie 11e#.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
12f.	Het tracé is gelegen dichtbij de bestaande kerncentrale en het zoekgebied voor één of meerdere kerncentrales. In het plan is geen toets op het waarborgingsbeleid opgenomen, terwijl dit van groot belang is. De bouw van twee kerncentrales is ook onderdeel van het regeerakkoord.	Zie 11f#.	
12g.	TenneT heeft met de boringen geen rekening gehouden met grondwaterstanden, waardoor gevaar voor terreinen en gebouwen ontstaat.	Zie 11g#.	
12h.	TenneT heeft geen rekening gehouden met grondbalans.	Zie 11h#.	
12i.	De verstrekte informatie en procesgang zijn niet volledig, niet duidelijk en te weinig gedetailleerd. De gevolgen en calculatie van deze gevolgen de voor indiener zijn nog niet te bepalen in deze inspraakperiode.	Zie 11i#.	
12j.	Het doel van wind op zee is ontzien van bebouwing op land: het tracé neemt een onevenredig groot deel van bebouwd landoppervlakte in beslag.	Zie 11j#.	
12k.	Schade aan terreinen en bedrijfsvoering van indiener wordt feitelijk niet beperkt.	Zie 11k#.	
12l.	De geplande hoogspanningslijnen komen boven een gepland te bouwen kantoorpand.	Zie 11l#.	
12m	Door het project ontstaat schade aan partijen met een opstalrecht, bestaande uit windafvang van huidige turbines Sloehaven, beperking om hogere turbines te bouwen in Sloehaven en energieopwekking met zonnepanelen wordt geblokkeerd.	<p>De kabelverbinding wordt ondergronds gerealiseerd en vormt daarmee geen belemmering voor windafvang, beperking van de hoogte van turbines of blokkering van zonnepanelen. Het converterstation zal niet dusdanig hoog worden dat dit tot windafvang van de windturbines zal leiden.</p> <p>Voor het NOZ Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project in het kader van het Milieueffectrapport (MER) onderzoek gedaan worden naar eventuele effecten van windturbines op het project (faalkansen) onder het deelaspect 'Invloed op ruimtelijke functies'. Welke</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>effectenonderzoeken voor het MER gedaan worden, staat uiteengezet in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau.</p> <p>Ten aanzien van de realisatie van nieuwe turbines of zonnepanelen kunnen er beperkingen gelden wanneer deze binnen de belaste strook van de nieuwe hoogspanningsverbinding voorzien zijn. Vervolgens kan bepaald worden welke mogelijkheden er zijn voor dergelijke ontwikkelingen nabij de verbinding en aan welke voorwaarden dit moet voldoen.</p>	
12n.	Indiener spreekt zorg uit over de communicatie en afstemming met TenneT.	Zie 11m#.	
Reactie 202200189			
13a.	<p>Indiener geeft aan dat als besloten wordt het tracé van Net op zee IJmuiden Ver Alpha tussen de A58 en de Oude Veerweg ten westen van de zeedijk van de Jacobspolder zoveel mogelijk in de voet van de dijk te leggen, het kabeltracé van Net op zee Extra verbinding Sloegebied tussen de A58 en de Oude Veerweg aan de oostzijde van de zeedijk van de Jacobspolder het juiste alternatief is. Indiener geeft aan dat op deze wijze de lasten die het kabeltracé met zich meebrengt verdeeld worden over de grondeigenaren en grondgebruikers.</p> <p>Argumenten die indiener hiervoor noemt zijn dat er aan de westzijde slechts één agrariër is t.o.v. meerdere agrariërs aan de oostzijde over de lengte van het tracé, de kabel aan de oostzijde aan de rand van percelen kan worden gelegd, waar geen zoetwaterlens aanwezig is.</p> <p>Aan de westzijde beslaat de extra verbinding een groter stuk grond dat agrarisch gebruikt wordt en zal een extra doorsnijding van het</p>	<p>Voor het project Net op zee IJmuiden Ver Alpha is gekozen om het tracé ten westen van de dijk te laten lopen. Daarbij is het tracé zoveel als mogelijk in de voet van de dijk geprojecteerd.</p> <p>Voor het project Net op zee Nederwiek 1 zijn er tussen de A58 en de Oude Veerweg twee tracévarianten ten oosten van de Zeedijk van de Jacobapolder opgenomen in de concept NRD. Het streven is om bij de vaststelling van de NRD een keuze gemaakt te hebben voor één van de twee tracévarianten. Dit zal dan de variant zijn die verder onderzocht wordt in het MER. Zie ook 7k#. Voor een nadere onderbouwing waarom er geen tracévariant aan de westzijde in de concept NRD van Nederwiek 1 is opgenomen, zie ook 16b#.</p>	<p>In de concept NRD zijn tussen de A58 en de Oude Veerweg twee tracévarianten ten oosten van de Zeedijk van de Jacobapolder opgenomen.</p>

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>zoetwatervoorkomen optreden, waardoor het risico van verzilting sterk verhoogt wordt.</p> <p>De afstand tot woningen is aan de oostzijde groter dan aan de westzijde. Woningen aan de westzijde zullen bij een keuze voor deze verbinding aan de westzijde meer overlast ondervinden.</p>		
13b.	<p>Met een keuze voor westelijke ligging voor de Extra Verbinding ondervindt indiener een aantal lasten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -het verdichten, opwarmen en vervuilen van de grond -verstoring van het bodemprofiel -nadelige effecten op de drainage 	<p>Voor op land is de warmteontwikkeling van een 2GW 525kV gelijkstroomkabel nader bekeken. De temperatuur van bodem direct boven de kabel kan maximaal ca 0,5 tot 1 graden Celsius opwarmen. Dit effect is er alleen direct boven de kabel. Op land wordt de kabel op een diepte van minimaal 1,8 meter aangelegd. Bij TenneT zijn geen voorbeelden bekend van een negatieve invloed van de temperatuur van de kabel op de gewassen die boven de kabel geteeld worden.</p> <p>Voor het NOZ Nederwiek 1 zal in een volgende fase van het project een cultuurtechnisch rapport opgesteld worden. Ten tijde van de gesprekken voor het vestigen van het zakelijk recht zal ook op perceelniveau een drainageplan opgesteld worden waar in het tijdelijk herstel (tijdens en de eerste jaren na aanleg) en het permanente herstel (na zetting van de grond) wordt beschreven. Uitgangspunt blijft dat TenneT dient te garanderen dat de ontwateringssituatie na afloop van de aanleg het zelfde is als daarvoor. Zie ook 5f# en 7g#.</p>	
13c.	<p>Indiener vraagt aandacht voor de effecten van de extra verbinding op:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verzilting van de zoetwaterlens in de Quarlespolder die in het kabeltracé IJmuiden Ver Alpha gelegen is -nadelige effecten, op de landbouwgrond en zoetwaterlens in de Quarlespolder, van 	<p>Zie 10f#.</p> <p>Voor het Net op zee IJmuiden Ver Alpha zijn de mogelijke effecten al onderzocht. De effectbeoordelingen en achterliggende onderzoeken met betrekking tot mogelijke effecten op grondwaterkwaliteit, grondwaterstanden en verzilting zijn terug te vinden in MER fase 2 Deel B Hoofdstuk 3 Bodem en Water op land via https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/12/MER-fase-2-Deel-B-Net-op-zee-IJmuiden-Ver-Alpha.pdf</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	opgravingen bij eventuele storings in de in/uittredeputten.		
13d.	Indiener geeft nog een last aan, namelijk de effecten van magneetvelden op magneetveld gevoelige apparatuur en gezondheid.	Met betrekking tot eventuele effecten op GPS, zie 5e#. Met betrekking tot magneetvelden in relatie tot gezondheid, zie 7d#.	
13e.	Indiener wijst op de last van de beperkingen in de gebruik van landbouwmachines in verband met de maximaal toegestane asdruk boven de kabels.	<p>In de algemene bepalingen en overeenkomsten van TenneT is standaard een aslast van 12.000 kg opgenomen. Deze standaardwaarde gaat uit van een niet agrarische situatie waarbij de verbinding op maximaal 1.50m diepte ligt. In agrarische grond ligt de kabel op minimaal 1.80m diepte (minimale grond dekking bovenkant kabels). In praktijk kan de maximale aslast bij agrarisch gebruik vaak worden uitgebreid of zelfs niet van toepassing worden verklaard in de zakelijk recht overeenkomst als een rechthebbende daarom vraagt. Mocht er noodzaak zijn dat de maximum aslast boven de kabel wel van toepassing blijft en niet voldoende verhoogd kan worden, dan worden er andere oplossingen gezocht zodat het normale gebruik van de grond voortgezet kan worden. Denk bijvoorbeeld aan extra mantelbuizen, de kabel dieper leggen of een overkluizing maken.</p> <p>De aslast die op het moment van ondertekenen in de zakelijk recht overeenkomst (ZRO) wordt vastgelegd is een toetsmoment. Indien daar bij toekomstige ontwikkelingen in de landbouw opnieuw van afgeweken moet worden, dan dient de beheer afdeling van TenneT hier schriftelijke toestemming voor af te geven. Hierin wordt een nieuwe maximale aslast afgesproken die voor onbepaalde tijd geldt. Vooraf zal wederom getoetst worden of de gewenste maximale aslast geen gevaar voor de verbinding oplevert of dat er andere maatregelen nodig zijn.</p>	
Reactie 202200193			
14a.	Indiener geeft aan dat de keuze in dit stadium van de procedure voor NOZ Extra verbinding Sloegebied voorbarig is. Namelijk andere mogelijke alternatieven, zoals bijvoorbeeld	Zie 7a#; daarin is de keus voor een beoogd tracé naar Borsele nader toegelicht. Tevens zal er in 2022 een procedure starten voor het project Net op zee Nederwiek 3.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	Geertruidenberg, worden niet verder in deze procedure meegenomen.	In dit project wordt een tracé van windenergiegebied Nederwiek naar Geertruidenberg of Moerdijk onderzocht.	
14b.	Indiener geeft aan dat er teveel alleen wordt ingezoomd op Wind op Zee en dat de bredere context, met name de nieuwbouw van twee nieuwe kerncentrales en de capaciteit en stabiliteit van het hoogspanningsnet, moet worden meegenomen bij de besluitvorming over aanlanding van Wind op Zee in het Sloegebied.	Om de klimaatdoelstellingen te halen en tot een robuuste energiemix te komen wordt ingezet op een mix van duurzame energiebronnen. Wind op zee is hierin cruciaal, daarom zet het kabinet hier stevig op in. Daarnaast wordt er onderzoek verricht naar twee mogelijke nieuwe kerncentrales. Deze CO2-arme, stabiele energiebron kan een belangrijke aanvulling zijn op hernieuwbare energie uit wind en zon in Nederland. In het Programma aanlanding windenergie op zee 2031-2040 wordt er rekening mee gehouden dat er mogelijk in de toekomst nieuwe kerncentrales zouden kunnen komen. Zie ook 7a#, 7b# en 11f#.	
14c.	In het kader van zorgvuldige besluitvorming moet alsnog rekening worden gehouden met het inmiddels gesloten Coalitieakkoord rondom de bouw van twee nieuwe kerncentrales. Borssele is kansrijk als vestigingsplaats: de aanlanding van wind op zee in Borssele kan de bouw van nieuwe kerncentrales bemoeilijken of belemmeren.	Zie 11f#.	
14d.	Indiener geeft aan dat een beslissing over aanlanding van wind op zee in Borssele pas genomen kan worden, als onderzoek is gedaan naar de inpassing van de toekomstige kerncentrales. Hierbij moet verder gekeken worden dan de vraag of er kwetsbare objecten worden gebouwd in het zoekgebied. Om landelijk te kunnen komen tot een optimale energiemix moet gekeken worden naar de inpassing van twee kerncentrales in het elektriciteitsnet, voordat er een beslissing genomen kan worden over de aanlanding van wind op zee op dezelfde locatie in Borssele.	Zie 7a#, 7b# en 11f#.	
14e.	De koppeling aan het landelijke hoogspanningsnet van Net op zee Extra verbinding Sloegebied moet binnen de wettelijke eisen met betrekking tot	De aansluiting van Net op Zee Borssele betreft een AC-aansluiting van een groot verkabeld offshore systeem op het landelijk net. Studies hebben uitgewezen dat bij deze	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>veiligheid, betrouwbaarheid en leveringszekerheid uitgevoerd worden. Indiener verzoekt om voorafgaand onderzoek naar deze aspecten; uit de eerdere aansluiting van Wind op Zee Borssele is van tijd tot tijd instabiliteit van het hoogspanningsnetwerk geconstateerd. Dit heeft een negatieve invloed op de bedrijfsvoering van de kerncentrale. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de effecten van het project IJmuiden Ver Alpha.</p>	<p>AC-aansluiting onder specifieke bedrijfscondities er een risico ontstond op transiënte overspanningen. Om dit risico te mitigeren is een (redundant) filter geïnstalleerd. De aansluiting van het Net op zee IJmuiden Ver Alpha (en Net op zee Nederwiek 1) betreft een HVDC-aansluiting, waarbij de offshore aansluiting en het onshore AC-systeem via een DC/AC converter ont- cq. gekoppeld zijn. Uiteraard dienen studies uitgevoerd te worden naar de interactie tussen beide systemen.</p> <p>De studies die verplicht zijn onder de HVDC-aansluitcode zullen nog worden uitgevoerd. Het uitvoeren van deze studies is op dit moment in de tijd nog niet mogelijk, aangezien de aanbesteding voor de leverancier van de HVDC-apparatuur nog loopt en een deel van deze studies pas uitgevoerd kan worden zodra de apparatuur geïnstalleerd is en getest wordt. Zodra de leverancier gecontracteerd is, zullen de studies (mede door de leverancier) in gang worden gezet. Hierbij dient aangetoond te worden dat er geen negatieve interactie ontstaat met in de omgeving gelegen productiefaciliteiten. Mochten de studies daar aanleiding toe geven, dan zijn er voldoende maatregelen mogelijk om enige vorm van interactie te mitigeren.</p>	
14f.	<p>Indiener wijst er op dat door schaarste aan transportcapaciteit op het Zeeuwse en West-Brabantse hoogspanningsnet kunnen mogelijke congesties ontstaan. Dit leidt tot mogelijke beperking van draaiuren van de kerncentrale en een zwaardere belasting van de aandrijving van de regelstaven van de kerncentrale.</p>	<p>Met de realisatie van het project Zuid-West 380kV-West (verdubbeling van de capaciteit van de bestaande hoogspannings-verbinding Borssele-Rilland) naar verwachting in 2023 is er naar verwachting geen transportknelpunt meer op deze verbinding. Met de verhoging van de transportcapaciteit op de verbinding Rilland-Geertruidenberg naar 2 x 2635 MVA en project Zuid-West 380kV-Oost (nieuwe verbinding Rilland-Tilburg) worden ook de transportknelpunten in West-Brabant opgelost.</p>	
14g.	<p>Indiener stelt de vraag of de benodigde additionele netverzwaring, benoemd in de VAWOZ, tijdig gerealiseerd kan worden.</p>	<p>De doelstelling die TenneT met EZK heeft afgesproken is dat in 2030 de nieuwe offshore verbinding Nederwiek 1 operationeel moet zijn. Kort na 2030 heeft TenneT de inbedrijfname van de nieuwe verbinding Rilland-Tilburg</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		(ZW380-Oost) en de opwaardering van de verbinding Rilland-Geertruidenberg naar 4 kA voorzien. Er is een klein risico dat er gedurende die tijd congestie kan optreden totdat beide netversterkingen gerealiseerd zijn, zie ook 14f#. Dit risico is acceptabel.	
14h.	Indiener geeft aan dat de locatie en de bouw van een nieuw 380 kV-station niet los gezien kan worden van NOZ Extra verbinding Sloegebied, omdat de locatie van het nieuwe 380 kV-station doorslaggevend zou kunnen zijn voor de locatie van het converterstation- indiener geeft aan dat de keuze voor de Liechtensteinweg voorbarig is.	Zie 2d#. De keuze voor de Liechtensteinweg als locatie voor het converterstation voor Net op zee Nederwiek 1 is vooral ingegeven door de nog beschikbare ruimte in het Sloegebied. Voor een nadere onderbouwing van de keuze voor deze locatie wordt verwezen naar de concept NRD van Net op zee Nederwiek 1. De locatie van het nieuwe 380 kV-hoogspanningsstation is niet doorslaggevend voor de locatie van het converterstation. De noodzaak voor een nieuw 380 kV-hoogspanningsstation beperkt zich niet tot het Net op zee project, maar moet gezien worden in het licht van de totale energie-infrastructuur in de regio. Welke locatie het meest geschikt is voor een nieuw 380kV station wordt onderzocht in het project Hoogspanningsstation Omgeving Sloegebied.	
14i.	Indiener geeft aan dat, wanneer het converterstation aan de Liechtensteinweg gesitueerd zou worden, er extra maatregelen genomen moeten worden om aan de geluidsnormen te voldoen.	Zie 2b#.	
14j.	Indiener geeft aan dat als er geen geschikte locatie voor een nieuw 380 kV-station gevonden wordt, de extra aanlanding bij Borssele in zijn geheel niet mogelijk zou zijn.	Zie 14h#, alsmede 2d#.	
14k.	Indiener vraagt zich af of er in het Veerse Meer beperkte ruimte is voor een parallelligging langs het tracé van IJmuiden Ver Alpha. Indiener geeft aan dat zo lang er niet geconstateerd is dat deze parallelligging überhaupt mogelijk is, de keuze voor dit tracé voor NOZ Extra verbinding Sloegebied voorbarig is.	In VAWOZ is aangegeven dat de uitdaging op het Veerse Meer bestaat uit de beperkte beschikbare ruimte voor parallelligging van een nieuw kabeltracé naast Net op zee IJmuiden Ver Alpha. De VAWOZ kent een hoog abstractieniveau. Inmiddels is er in meer detail gekeken naar een tweede tracé door het Veerse Meer en kan geconcludeerd worden dat er voldoende ruimte is om een tweede 2GW verbinding op 50 m afstand ten oosten van	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		het Net op zee IJmuiden Ver Alpha te traceren. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar de concept NRD van Net op zee Nederwiek 1.	
14l.	Indiener geeft aan dat op het bestaande industrieterrein op dit moment fysieke ruimte voor een converterstation en een nieuw 380 kV station is. Vanuit de omgeving bestaat geen draagvlak voor de ontwikkeling van een 380 kV station buiten het industrieterrein, en dat er nog geen ruimtelijke reserveringen zijn gemaakt voor dit station.	Zie 2d#.	
14m	Systeemintegratie: Voor Borssele - Rilland geeft TenneT aan dat er mogelijkheden zijn de capaciteit uit te breiden door te upgraden naar hogere-capaciteitgeleiders voor deze verbinding (4kA HTSL). Deze uitbreiding is geen onderdeel van het huidige investeringsplan (2020) van TenneT. Zodoende geeft TenneT aan dat het onzeker is of deze verbinding voor 2030 kan worden gerealiseerd.	Het project Zuid-West 380kV west realiseert een nieuwe, extra verbinding tussen Rilland en Borssele. Deze nieuwe 380kV-verbinding bestaat uit twee circuits die elk geschikt zijn voor een continue stroom van 4 kA. (transportcapaciteit 2 x 2633 MVA). De bestaande 380kV-verbinding tussen Borssele en Rilland bestaat ook uit twee circuits elk geschikt voor een stroom van 3,3 kA (winterwaarde). Deze verbinding kan echter bij enige wind (zorgt voor extra koeling) tot 4 kA belast worden (dynamic line rating). Aangezien er juist bij veel offshore windproductie behoefte is aan een hoge transportcapaciteit kan zo de definitieve opwaardering naar 4 kA (met HTLS geleiders - High Temperature Low Sag) later uitgevoerd worden. Op het moment dat NOZ Nederwiek 1 in bedrijf wordt genomen is de nieuwe Zuid-West 380kV west verbinding al in bedrijf waardoor de verbinding continue geschikt is voor 4kA.	
14n.	Indiener geeft aan dat vanwege de in de VAWOZ gesignaleerde knelpunten, het voorbarig is om nu in dit eerste stadium van de procedure al een keuze te maken voor dit tracé en de andere onderzochte tracés niet verder mee te nemen.	Zie 7a#, 7b# en 7k#.	
14o.	Indiener geeft aan dat de voorkeur voor het project NOZ Extra verbinding Sloegebied, dat naar Borsele loopt, boven een project van een verbinding naar Geertruidenberg, gebaseerd is op milieuarargumenten. Indiener verwondert zich	Alle potentiële aanlandingsalternatieven zijn in VAWOZ 2030 onderzocht op milieu, omgeving, toekomstvastheid, systeemintegratie, techniek en kosten. De uiteindelijke keuze voor aanlandlocaties en -tracés gebeurt op basis van een integrale belangenafweging, waar de impact op	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	hierover omdat de milieuargumenten in het Project IJmuiden Ver Alpha geen doorslaggevende rol hebben gespeeld.	milieu een onderdeel van is. Geertruidenberg is in VAWOZ 2030 als 'minder kansrijk maar niet onmogelijk' aangemerkt vanwege de flinke ecologische en technologische uitdagingen om hier aan te landen. De extra 2GW kabelverbinding naar Borssele kent minder grote uitdagingen dan de aanlanding naar Geertruidenberg en wordt daarnaast als kansrijk gezien omdat deze voor een groot deel parallel aan het Net op zee IJmuiden Ver Alpha loopt. Daarmee kan naar maximale synergie en beperkte impact (op o.a. milieu) in de aanlegfase gezocht worden. Dit neemt niet weg dat ook hier effecten op milieu en landschap kunnen optreden en landbouwgrond wordt doorkruist. De effecten zullen zoveel mogelijk worden beperkt. Zie ook 7a# en 7b#.	
14p.	Indiener geeft bij de huidige omstandigheden geen medewerking of toestemming voor het aanbrengen van het kabeltracé onder haar gronden.	Reactie is voor kennisneming aangenomen.	
Reactie 202200195			
15a.	Indiener, o.a. een exploitant van windturbines in het havengebied van Vlissingen, is van mening dat het verstandig is invoeding en opslag mogelijk te maken door gebruik te maken van vloeibaar waterstof.	<p>In de algehele zienswijze wordt ook gerefereerd aan Net op zee IJmuiden Ver Alpha. Wij beantwoorden de vragen voor Net op zee Nederwiek 1. De procedure van Net op zee IJmuiden Ver Alpha is een separate procedure. Meer informatie over Net op zee IJmuiden Ver Alpha is te vinden op Net op zee - IJmuiden Ver Alpha (rvo.nl).</p> <p>In de Verkenning aanlanding wind op zee (VAWOZ, zie Verkenning aanlanding wind op zee (VAWOZ) RVO.nl Rijksdienst) wordt samen met betrokkenen onderzocht wat kansrijke opties voor aansluitingen tussen windgebieden en aansluitlocaties op land zouden kunnen zijn. De VAWOZ heeft betrekking op twee perioden, die aansluitend op elkaar worden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VAWOZ 2030 met de mogelijkheden voor extra aansluitingen in de periode tot en met 2030, deze verkenning is afgerond. 	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>• VAWOZ 2031-2040, met de mogelijkheden voor aansluitingen in de periode van 2031 tot 2040. Voor de periode 2031-2040 zal onderzoek worden gedaan naar kansrijke aanlandingsmogelijkheden van windenergie van zee door middel van zowel stroomkabels als waterstofbuisleidingen.</p> <p>Het maken van waterstof op zee is een interessante optie voor de toekomst. De techniek die hiervoor nodig is, is echter nog volop in ontwikkeling en momenteel nog niet marktrijp. Dit geldt zowel voor grootschalige waterstoffabrieken op zee als voor turbines die zelf waterstof maken. Voor de geplande windparken tot en met 2030 is dit dus geen optie en daarom worden deze windparken allemaal met elektriciteitskabels met land verbonden. Deze windparken zijn nodig om de (aangescherpte) klimaatdoelstelling voor 2030 te halen en kunnen dus niet wachten op deze nieuwe techniek. Voor de verdere uitrol van windparken op zee na 2030 is het maken van waterstof op zee naar verwachting wel een reële optie. Momenteel wordt onderzocht hoe deze ontwikkeling kan worden ondersteund, bijvoorbeeld door het realiseren van een eerste grootschalig demonstratieproject. Er wordt derhalve gezocht naar innovaties en nog betere oplossingen voor de toekomst. Voor de verduurzaming van Nederland en het aanpakken van klimaatverandering is het echter heel hard nodig om ook nu maatregelen te nemen. De realisatie van wind op zee nu en in de toekomst de productie van waterstof zijn beide nodig om te kunnen voldoen aan de klimaatdoelstellingen. Er is nu geen relatie tussen opslag van waterstof en het project Net op zee Nederwiek 1. M.b.t. overige ontwikkelingen van waterstof en waterstofopslag, verwijzen we graag naar de brief van 29 juni 2022.</p>	
15b.	Indiener geeft als aandachtspunt aan dat er niet wordt gegarandeerd dat het gehele tracé	Zie 11c#. In de Regels bij het projectbesluit zal opgenomen worden dat het hier om een ondergronds	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>ondergronds zal zijn. Pas nadat hier meer duidelijkheid over wordt verschaft kan de definitieve zienswijze worden ingediend.</p>	<p>kabeltracé gaat. Aanvullend daarop is de ondergrondse aanleg van Net op zee verbindingen geborgd in het Ontwikkelkader windenergie op zee.</p>	
15c.	<p>Indiener geeft als aandachtspunt aan dat het nog niet duidelijk is waar het 380 kV-hoogspanningstracé zal komen. Hierbij stelt indiener aan dat zolang de locatie van het nieuwe 380kV-station nog onbekend is, er geen oordeel gevormd kan worden over de impact op de omgeving. De reden hiervoor is dat er ongetwijfeld met bovengrondse hoogspanningsmasten aan het landelijke netwerk gekoppeld moeten worden. De locatie van het 380 kV-hoogspanningsstation met eventueel benodigde bovengrondse hoogspanningsmasten moet aan partijen verstrekt worden.</p>	<p>Zie 2d# over de procedure van het hoogspanningsstation.</p> <p>Zie 11c# voor de verbinding tussen het hoogspanningsstation en het landelijke hoogspanningsnet. Het kabeltracé wordt geheel ondergronds aangelegd. Er is dus geen sprake van hoogspanningsmasten. Er worden wel 14 hoogspanningsmasten verwijderd.</p>	
15d.	<p>Indiener geeft aan dat de beschikbaar gestelde stukken niet de indruk wekken dat het nieuwe tracé van windafvang tot gevolg zal hebben. Nadat de plannen verder uitgewerkt worden kan weldegelijk windafvang het gevolg zijn hetgeen economische schade tot gevolg heeft. Indiener zal als gevolg van windafvang de initiatiefnemers aansprakelijk stellen.</p>	<p>Zie 12m#.</p>	
15e.	<p>Het plan is niet getoetst op het waarborgingsbeleid kernenergie, terwijl dit van groot belang is omdat de Sloehaven een zoekgebied is voor toekomstige kerncentrales, die ook onderdeel zijn van het recent gepubliceerde regeerakkoord.</p>	<p>Zie 11f#.</p>	
15f.	<p>Indiener stelt voor in overleg te treden om schade aan de funderingen van de windturbines te voorkomen. Dit zou kunnen ontstaan door beïnvloeding van de grondwaterstand tijdens de aanleg.</p>	<p>Zie 11g#.</p> <p>TenneT zal na afronding van de onderzoeken contact leggen om toelichting te geven op de onderzoeken en indien nodig mitigerende maatregelen te bespreken om eventuele effecten te voorkomen.</p>	
Reactie 202200197			
16a.	<p>Indiener, die grondeigenaar is, geeft aan actief betrokken te willen worden bij de keuze van het</p>	<p>Er vindt een uitgebreid participatietraject plaats aan de hand van een participatieplan. Vanaf de start van het</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>tracé. Hierbij is transparantie in besluitvorming en onderbouwing richting belanghebbenden van belang.</p>	<p>project, in januari 2022, worden per fase in het proces op basis van een participatieplan de beschikbare documenten gedeeld, om inwoners, organisaties en bedrijven de gelegenheid te bieden mee te denken over de plannen. Alle publicaties (waaronder het participatieplan, participatieverslag, onderzoeken, (ontwerp-) besluiten en algemene informatie) worden publiek gemaakt op onderstaande link.</p> <p>Net op zee - Nederwiek 1 (rvo.nl)</p>	
16b.	<p>Indiener gaat ervan uit dat het project NOZ Extra verbinding Sloegebied aansluit op het project NOZ IJmuiden Ver Alpha. Indiener bedoelt hiermee dat omdat het tracé ter hoogte van de Sloekreek aan de westzijde van Sloekreek loopt, dit ook het geval zal zijn voor het tracé van NOZ Extra verbinding Sloegebied – omdat zo de nadelige effecten beperkt tot één tracé en deze worden deze geminimaliseerd doordat de schadelijke oostelijke route kan worden vermeden (onder andere i.v.m. zoetwaterlenzen aan oostkant).</p>	<p>Voor het Net op zee IJmuiden Ver Alpha is gekozen om het tracé ten westen van de Zeedijk van de Jacobapolder en ten westen van de Sloekreek te laten lopen. Het is ter hoogte van de Sloekreek niet mogelijk om ook het Net op zee Nederwiek 1 aan de westzijde van de Sloekreek te traceren. Vanwege de lokale grondcondities ontstaat er dan een te groot thermisch knelpunt waardoor beide verbindingen geen 2 GW meer zouden kunnen transporteren, het doel waarvoor deze Net op zee verbindingen aangelegd worden. Voor het Net op zee Nederwiek 1 zijn er daarom meerdere tracévarianten aan de oostzijde van de Sloekreek opgenomen in de concept NRD, welke nader onderzocht zullen worden. Zie 7k# en de concept NRD voor een nadere toelichting op de tracering ter hoogte van de Sloekreek.</p>	
16c.	<p>Indiener geeft hierbij de onderbouwing aan, die ook is ingediend als zienswijze op het tracé van het project IJmuiden Ver Alpha:</p> <p>Indiener ondersteunt de gemaakt keuze [van het tracé van NOZ IJmuiden Ver Alpha] voor de passage van de Sloekreek, het tracé Sloekreek West door de Quarlespolder. Ook de extra verbinding Sloegebied zou via Sloekreek West aangelegd moeten worden: hier dient bij de aanleg rekening mee te worden gehouden.</p>	<p>Zie 16b# en 7k#.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	<p>De keuze voor Sloekreek West heeft ten opzichte van de passage via Sloekreek Oost dijk of Sloekreek Oost Polder als voordeel dat twee zoetwaterbellen worden ontzien. Bij passage van de Sloekreek via Oost dijk of Oost Polder zal door bronbemaling een veel grotere schade ontstaan en wordt de zoetwaterstand voor jaren aangetast. Meerdere boeren langs tracé Oost zijn afhankelijk van de zoetwaterlenzen.</p>		
16d.	<p>Mocht, voor NOZ Extra verbinding Sloegebied, het oostelijk tracé ter hoogte van de Sloekreek toch de enige optie zijn dan kan dit alleen via een gestuurde boring op een dusdanige diepte dat de zoetwaterlens niet wordt aangetast. Een kabel gelegd doormiddel van een open ontgraving zal namelijk leiden tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het doorsnijden van het perceel via een open ontgraving, dat gepaard gaat met het verstoren van het bodemprofiel wat permanente schade oplevert. - Beperkingen in het grondgebruik door onder andere beperkte mogelijkheden voor aanplanten groen, een andere bestemming, belemmeringen tijdens werkzaamheden en andere beperkende gevolgen in de bedrijfsvoering. Dit zal ruim moeten worden vergoed om deze eenmalige en andere onvoorziene kosten tot in de verre toekomst te dekken. - Beperking van de zoetwater beschikbaarheid. Voor aanleg van deze leiding zal via een nul meting , en daarna minimaal jaarlijks, of zo vaak noodzakelijk is de waterkwaliteit in de bodem moeten worden gemonitord om schade in kaart te brengen. Deze kosten dienen volledig te worden vergoed. 	<p>Zie 7k# voor de stand van zaken met betrekking tot de tracering ter hoogte van de Sloekreek.</p> <p>Zie 7g# en 7h# voor verstoring van het bodemprofiel en eventuele schade. Het uitgangspunt voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding is dat een rechthebbende na aanleg in dezelfde vermogenspositie verkeert als ervoor. Dit betekent dat er maatregelen worden getroffen en (schade)vergoedingen worden uitgekeerd voor zowel tijdelijke als permanente belemmeringen. Belemmeringen en beperkende gevolgen voor de bedrijfsvoering tijdens de uitvoering zullen zoveel mogelijk ondervangen worden door goede werkafspraken te maken. Eventuele overblijvende posten zullen worden vergoed. Schadeposten die op het moment van het afsluiten van de zakelijk recht overeenkomst nog niet te voorzien zijn vallen onder de toekomstschade clausule van de zakelijk recht overeenkomst. Door deze bepaling behoudt de rechthebbende het recht op een vergoeding voor toekomstige ontwikkelingen die door aanwezigheid van de verbinding niet of beperkt mogelijk zijn. Het aanbrengen van diep wortelende beplanting boven een ondergrondse verbinding is alleen toegestaan na toestemming van TenneT en onder bepaalde voorwaarden. Voor meer informatie verwijzen wij naar onze brochure "Uw veiligheid en beplanting ondergrondse verbinding" https://www.tennet.eu/nl/ons-</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>hoogspanningsnet/betrokken-bij-de-omgeving/brochures-hoogspanning-en-omgeving/</p> <p>Zie 10f# voor de monitoring van grondwater in het gebied.</p>	
Reactie 202200200			
17a.	<p>De zoetwaterlenzen in de landbouwgronden zijn van cruciaal belang voor de bedrijfsvoering van indiener. Beschadiging van de zoetwaterlenzen dient voorkomen te worden. De kabels moeten om deze reden aan de westzijde van de 'zeedijk van de Jacobspolder' worden aangelegd, of eventueel in de genoemde dijk.</p>	<p>Zie 7k#, 13a# en 16b# voor de traceringshoogte van de Zeedijk van de Jacobapolder.</p> <p>Zie 10f# voor een uiteenzetting wat er op het gebied van grondwaterstanden, grondwaterkwaliteit en verzilting onderzocht wordt.</p>	
17b.	<p>Ook bij bestaande wateronttrekkingspunten dient uiterst zorgvuldig gewerkt te worden. Eventuele schade is voor rekening van de eigenaar van de kabels.</p>	<p>Voor wat betreft wateronttrekkingspunten is het uitgangspunt dat deze tijdens de werkzaamheden beschikbaar en onbeschadigd blijven. Indien dit niet mogelijk is zal TenneT de beschikbaarheid van water om te beregenen moeten garanderen door tijdelijke maatregelen te treffen zoals het leggen van een tijdelijke leiding of het aanleggen van een nieuw onttrekkingspunt.</p> <p>Indien, ondanks de voorzorgsmaatregelen, toch schade ontstaat waarvoor TenneT wettelijk of contractueel aansprakelijk is, zal TenneT deze schade vergoeden. Dit geldt zowel voor schade die zich tijdens als na aanleg van de verbinding voordoet.</p>	
17c.	<p>Indiener verzoekt om onderzoek naar de mogelijkheid de kabels in de dijk te leggen, in samenwerking met Waterschap Scheldestromen en eventueel eigenaren en rekening houdend met de waterkerende functie. Indiener noemt het lokale draagvlak voor deze optie.</p>	<p>Zie 7k#.</p>	
17d.	<p>Indiener verzoekt om gedegen onderzoek naar de optie de kabels onder de Sloekreek door, bijvoorbeeld door middel van een boring. Dit beperkt het risico van schade aan zoetwaterlenzen</p>	<p>Zie 7k# voor de tracévarianten die ter hoogte van de Sloekreek zullen worden onderzocht.</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
	en verdeelt de lasten tussen grondgebruikers en waterschap. Indiener noemt het lokale draagvlak voor deze optie.	Voor een nadere onderbouwing van waarom een tracé in/onder de Sloekreek niet verder zal worden onderzocht, wordt verwezen naar de concept NRD van het Net op zee Nederwiek 1.	
17e.	Doorsnijding van landbouwgronden verstoort het bodemprofiel, wat niet 100% hersteld kan worden en permanente schade oplevert. Zorgvuldigheid bij uitvoering van werken is dus geboden.	Zie 7g# en 7h# voor verstoring van het bodemprofiel en eventuele schade.	
17f.	Indiener spreekt zorg uit over gezondheidsrisico's voor grondgebruikers en de omgeving.	Indien deze reactie betrekking heeft op magneetvelden in relatie tot gezondheid, zie 7d#. Indien deze reactie betrekking heeft op mogelijke geluidseffecten, wordt verwezen naar 2b#.	
17g.	Aanleg van de kabels in landbouwgrond moet op zodanige diepte dat drainage erboven mogelijk is, omdat nieuwe drainage geen optie is. Ook moet de diepte voldoende zijn om een minimale aslast van 25 ton te dragen.	<p>Het uitgangspunt ten aanzien van drainage is dat zowel voor tijdelijk herstel (tijdens de aanleg en de eerste jaren daarna) als permanent herstel (na zetting van de grond) dezelfde drainage diepte wordt gehanteerd. Indien dit door aanwezigheid van de verbinding niet haalbaar is zal voor een andere diepte met mogelijk een andere hart-op-hart afstand worden gekozen. Zie ook 5f# en 13b#.</p> <p>Het toestaan van een aslast van 25 ton is afhankelijk van de bodem, het kabelbed en de specificaties van de kabel. Dit laatste wordt bekend op het moment dat TenneT de kabel gaat bestellen. In de algemene bepalingen en overeenkomsten van TenneT is standaard een maximale aslast van 12.000 kg opgenomen. Deze standaard waarde gaat uit van een niet agrarische situatie waarbij de verbinding op maximaal 1.50m diepte ligt. In agrarische grond ligt de kabel op minimaal 1.80m diepte (minimale grond dekking bovenkant kabels). In de praktijk kan de maximale aslast bij agrarisch gebruik vaak worden uitgebreid of zelfs niet van toepassing worden verklaard in de zakelijk recht overeenkomst als een rechthebbende daarom vraagt. Mocht er noodzaak zijn dat de maximum aslast boven de kabel wel van toepassing blijft en niet voldoende verhoogd kan worden, dan worden er andere oplossingen gezocht zodat het normale gebruik van de</p>	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		grond voortgezet kan worden. Denk bijvoorbeeld aan extra mantelbuizen, de kabel dieper leggen of een overluiding maken. De aslast die op het moment van ondertekenen in de zakelijk recht overeenkomst wordt vastgelegd is een toetsmoment. Indien daar bij toekomstige ontwikkelingen in de landbouw opnieuw van afgeweken moet worden dan dient de beheer afdeling van TenneT hier schriftelijke toestemming voor af te geven. Hierin wordt een nieuwe maximale aslast afgesproken die voor onbepaalde tijd geldt. Wel zal vooraf wederom getoetst worden of de gewenste maximale aslast geen gevaar voor de verbinding oplevert of dat er andere maatregelen nodig zijn.	
17h.	Indiener verzoekt om een geperforeerde afdekplaat boven de kabels, in plaats van een dichte afdekplaat.	Een geperforeerde afdekplaat wordt op dit moment niet toegepast binnen kabelprojecten van TenneT. De nut en noodzaak van een afdekplaat is met name dat deze de krachten kan opvangen indien er onvoorzien graafwerkzaamheden boven het tracé worden uitgevoerd. De dichte afdekplaten zijn hier tegen bestand. Er dient technisch onderzocht te worden of er geperforeerde afdekplaten zijn die deze proeven doorstaan, alvorens dit kan worden toegestaan boven de hoogspanningskabels.	
17i.	Indiener vraagt om garantie op een ongestoorde werking van gebruikte en toekomstige systemen in de precisielandbouw, met het oog op mogelijke verstoring door straling, magnetische velden en mogelijk meerdere factoren.	Zie 5e#.	
17j.	Genoemde bezwaren kunnen geminimaliseerd worden door het gehele tracé te boren.	Welk tracé er onderzocht gaat worden, inclusief een aanduiding van locaties van boringen en open ontgravingen, is opgenomen in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). In de fase die na de NRD volgt, worden de mogelijke effecten van het Net op zee Nederwiek 1 onderzocht in het kader van het Milieueffectrapport (MER). Het beoordelingskader van het MER, dus welke aspecten er allemaal worden onderzocht en hoe, staat tevens uiteengezet in de concept NRD.	

Nr.	Reactie	Antwoord	Doorwerking cNRD/participatie plan
		<p>Voor de aanleg van kabels is het beleid van TenneT dat dit gebeurt via een open ontgraving, tenzij dit leidt tot niet acceptabele effecten. Als uit deze onderzoeken blijkt dat er sprake is van onacceptabele effecten van bijvoorbeeld een open ontgraving, worden mitigerende maatregelen voorgesteld. De vorm en aard van deze mitigerende maatregelen hangen samen met de aard van de (onacceptabele) effecten. Het uitvoeren van een boring kan één van de mogelijke mitigerende maatregelen zijn, maar er kunnen ook andere effectieve mitigerende maatregelen mogelijk zijn.</p>	
Reactie 202200204			
18a.	<p>Indiener, gemeente Borsele, geeft aan niet te begrijpen dat het nieuwe 380kV-hoogspanningsstation, de voorbereiding en de bouw van dit station én de verbinding/het tracé tussen dit nieuwe station en het bestaande 380 kV-hoogspanningsnet geen onderdeel uitmaken van dit project, maar dat dit een aparte procedure gaat doorlopen. Deze zijn immers onlosmakelijk verbonden. Indiener dringt aan om het station en de verbinding naar het bestaande hoogspanningsnet als onderdeel te beschouwen van dit project.</p>	<p>Zie 2d#.</p>	
18b.	<p>Indiener geeft aan dat zij erg tevreden zijn met het signaal dat het 380-kV station in het Sloegebied wordt gerealiseerd, en waarderen dat ook het ministerie van EZK inziet dat een nieuw 380 kV-hoogspanningsstation buiten het Sloegebied geen optie kan zijn.</p>	<p>De reactie wordt voor kennisgeving aangenomen. De locatie van het nieuwe 380 kV-hoogspanningsstation is onderdeel van een separate procedure, zie ook 2d#.</p>	